

Socialstyrelsen

Årsrapport 2019

Socialstyrelsens rapport om
socialtilsynenes virksomhed

Oktober 2020

Viden til gavn

Publikationen er udgivet af
Socialstyrelsen
Edisonsvej 1
5000 Odense C
Tlf: 72 42 37 00
E-mail: info@socialstyrelsen.dk
www.socialstyrelsen.dk

Indhold udarbejdet af Socialstyrelsen.
Udgivet oktober 2020

Download eller se rapporten på
www.socialstyrelsen.dk.

Der kan frit citeres fra rapporten med angivelse
af kilde.

digital isbn: 978-87-94059-10-7

Indhold

Indledning	3
Resumé	4
1. Socialtilsynenes virksomhed	6
1.1 Gennemførte tilsynsbesøg	6
1.2 Godkendelse af nye sociale tilbud og plejefamilier	9
Godkendelser af sociale tilbud og plejefamilier	9
Sagsbehandlingstider for godkendelse	10
1.3 Godkendelser med vilkår	12
1.4 Påbud	13
Udvikling i påbud på tilbuds- og plejefamilieområdet fra 2016-2019	13
Udvikling af iværksatte påbud i 2018 og 2019 på tilbudsområdet	17
1.5 Skærpet tilsyn	20
Udviklingen i skærpede tilsyn på tilbuds- og plejefamilieområdet fra 2016-2019	21
Udvikling i skærpede tilsyn i 2018 og 2019 på tilbudsområdet	22
1.6 Tilbagekaldte godkendelser	23
Udviklingen i tilbagekaldte godkendelser på tilbuds- og plejefamilieområdet fra 2016-2019	23
Udvikling i tilbagekaldte tilbud i 2018 og 2019 på tilbudsområdet	24
1.7 Whistleblowerordningen	26
1.8 Magtanvendelser på børne- og ungeområdet	27
2. Socialtilsynenes økonomi og opgaveportefølje	32
2.1 Tilsynenes økonomi og finansiering	32
Tilsynstakster	32
Tilsynenes samlede indtægter	33
Tilkøbsydelse	34
2.2 Personale og kompetencer i socialtilsynene	36
2.3 Tilsynenes opgaveporteføljer	37
Tilsyn med BPA-arbejdsgiverfunktion	38
3. Klager og klagesagsbehandling	40
Bilag 1	42
Links til socialtilsynenes årsrapporter	42
Bilag 2	43
Hovedelementer i lov om socialtilsyn	43

De fem kommunale socialtilsyn.....	44
Socialstyrelsens rolle og udvalgte fokusområder i 2019	44
Udvalgte fokusområder i 2019	45
Bilag 4.....	49

Indledning

Socialstyrelsen udgiver hvert år en årsrapport om socialtilsynenes virksomhed. Denne årsrapport gør status på de fem socialtilsyns virksomhed i 2019. Årsrapporten indeholder endvidere udviklingen i en række nøgletal siden 2016, som viser udviklingen i socialtilsynenes opgave med at godkende og føre tilsyn med sociale tilbud og plejefamilier.

Årsrapporten for 2019 har særligt fokus socialtilsynenes brug af anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg samt opgørelser over iværksatte sanktioner.

Datagrundlag og metode

Datagrundlaget for denne rapport er baseret dels på socialtilsynenes egne årsrapporter for 2019 og dels på data fra socialtilsynene og Tilbudsportalen, som Socialstyrelsen har indhentet i forbindelse med stikprøver, redegørelser, statistiske analyser og evalueringen af tilsynsreformen. Derudover indgår i kapitel 3 data fra Ankestyrelsen om klagesagsbehandling. Endelig skal det bemærkes, at henvisninger til lovgivningen refererer til den gældende lovgivning i 2019.

I forbindelse med udarbejdelsen af den anden evaluering af tilsynsreformen blev der gennemført et omfattende valideringsarbejde med inddragelse af socialtilsynene med henblik på at sikre retvisende data til evalueringen. I Socialstyrelsens årsrapport 2017 blev anvendt de validerede tal for 2014-2016, og for 2017 blev der foretaget supplerende validering i socialtilsynene, i de tilfælde, hvor der var forskelle mellem tallene offentliggjort i socialtilsynets årsrapport 2017 og tallene i Socialstyrelsens evaluering af tilsynsreformen fra maj 2018. Der er således på nogle områder forskel på de data, der fremgår af tidligere årsrapporter og årsrapporterne fra 2017, 2018 og 2019. Derudover tager Socialstyrelsen et mindre metodisk forbehold vedrørende forskellige registrerings- og opgørelsesmetoder mellem socialtilsynene.

Læsevejledning

Årsrapporten er inddelt i fire kapitler. Kapitel 1 giver et indblik i socialtilsynenes virksomhed i 2019. Kapitlet indeholder blandt andet oplysninger om socialtilsynenes brug af anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg, opgørelser over iværksatte sanktioner, antallet af henvendelser om bekymrende forhold (whistleblows) samt antallet af indberetninger af magtanvendelser på børne- og ungeområdet. I kapitel 2 præsenteres socialtilsynenes indtægter, personalesammensætning og opgaveportefølje. Kapitel 3 præsenterer data fra Ankestyrelsen om deres klagesagsbehandling. Endelig indeholder bilag 1 links til socialtilsynenes respektive årsrapporter, bilag 2 indeholder en beskrivelse af tilsynsreformen, etableringen af de fem socialtilsyn og Socialstyrelsens rolle, bilag 3 indeholder en beskrivelse af kvalitetsmodellen. Bilag 4 indeholder en række baggrundsfigurer.

Resumé

De fem socialtilsyn har til opgave at godkende og føre driftsorienteret tilsyn med alle sociale tilbud og generelt godkendte plejefamilier i Danmark. Ved udgangen af 2019 førte socialtilsynene tilsyn med 1.974 sociale tilbud og 5.879 plejefamilier. Alle sociale tilbud og plejefamilier modtog mindst et tilsynsbesøg. I 2019 blev der gennemført 13.006 tilsynsbesøg ved driftsorienterede tilsyn og godkendelser, hvoraf 4.700 var på de sociale tilbud, og 8.306 var på plejefamilieområdet.

Mindre andel uanmeldte tilsynsbesøg og stor variation på tværs af tilsynene

Når socialtilsynene foretager tilsynsbesøg, kan de vælge at gøre det enten anmeldt eller uanmeldt. I 2019 var knap et ud af tre tilsynsbesøg på de sociale tilbud uanmeldte (32 pct.), hvilket er et fald sammenlignet med 2018. Godt et ud af fem tilsynsbesøg i plejefamilierne var uanmeldte (22 pct.) i 2019, hvilket også er et fald sammenlignet med 2018.

Der er stor variation for anvendelsen af uanmeldte besøg på tværs af socialtilsynene. På tilbudsområdet varierer andelen af uanmeldte besøg i 2019 fra 44 pct. i Socialtilsyn Syd til 21 pct. i Socialtilsyn Midt. På plejefamilieområdet varierer andelen af uanmeldte besøg fra 33 pct. i Socialtilsyn Syd til 9 pct. i Socialtilsyn Nord. I Socialtilsyn Midt, Hovedstaden og Nord er andelen af uanmeldte tilsynsbesøg faldet i 2019, hvorimod andelen af uanmeldte tilsynsbesøg er steget i Socialtilsyn Syd og Øst. Variationen kan være udtryk for, at porteføljen af sociale tilbud og plejefamilier er forskellig, men der kan også være tale om en forskellig praksis for i hvilket omfang og ud fra hvilke kriterier, der gennemføres uanmeldte tilsyn¹.

Stor variation i sagsbehandlingstiden for nygodkendelser på tværs af tilsynene

De fem socialtilsyn behandler og godkender nye sociale tilbud og plejefamilier. 82 nye sociale tilbud og 419 nye plejefamilier blev godkendt i 2019. Antallet af godkendelser af nye plejefamilier steg en smule i 2019, hvorimod antallet af godkendte sociale tilbud svarer til niveauet i 2018.

Der er stor variation i sagsbehandlingstiden for nygodkendelser på tværs af de fem socialtilsyn. Det kan skyldes, at der er forskellige tilgange til godkendelsesprocessen. På plejefamilieområdet er sagsbehandlingstiden steget i fire socialtilsyn, hvilket kan skyldes, at der d. 1. juli 2019 trådte et nyt godkendelseskoncept for plejefamilier i kraft.

Stadigt begrænset anvendelse af sanktioner

Socialtilsynene kan iværksætte forskellige former for sanktioner, hvis det sociale tilbud eller plejefamilien ikke lever op til den fornødne kvalitet. Socialtilsynenes sanktionsmuligheder omfatter godkendelse med vilkår, påbud, skærpet tilsyn og ophør af godkendelse.

Anvendelsen af sanktioner er steget i 2019 efter en faldende tendens i anvendelsen af sanktioner siden 2016. Dette mønster ses specielt omkring påbud og skærpet tilsyn på tilbuds- og plejefamilieområdet. Generelt iværksættes der få sanktioner, men særligt på

¹ Socialtilsynene oplyser, at der på tværs af alle fem socialtilsyn er en fælles ambition om, at alle tilbud og plejefamilier skal modtage både anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg over en 3-4 årig periode. Socialtilsynene oplyser desuden, at de har udviklet et fælles dataoverblik på bl.a. uanmeldte tilsynsbesøg, hvor de kan følge, i hvilket omfang der forekommer en u hensigtsmæssig uensartethed i tilsynspraksis.

plejefamilieområdet iværksættes der få sanktioner, selvom socialtilsynene fører tilsyn med væsentlig flere plejefamilier end sociale tilbud.

På tværs af socialtilsynene er der forskel på, hvor ofte sanktioner anvendes. Det kan være et udtryk for, at porteføljerne i de fem socialtilsyn er forskellige, eller at der er lokale forhold, der påvirker rammerne for de sociale tilbud og plejefamilier. Det kan også skyldes, at der mellem de fem socialtilsyn kan være uens praksis omkring anvendelse af sanktioner.

Fortsat flere whistleblows om bekymrende forhold

Alle fem socialtilsyn har etableret en whistleblowerordning, som beboere, pårørende, ansatte og andre kan kontakte ved bekymring over forholdene i et socialt tilbud eller i en plejefamilie. I 2019 modtog socialtilsynene 1.696 henvendelser om bekymrende forhold. Der har siden tilsynsreformen trådte i kraft i 2014 været et stigende antal henvendelser om bekymrende forhold. Stigningen er forventelig, da kendskabet til Whistleblowerordninger må antages at blive mere udbredt efterhånden, som tilsynet er blevet etableret.

Flere indberetninger om magtanvendelser på børne- og ungeområdet

Når der på et socialt tilbud eller i en kommunal plejefamilie foretages magtanvendelse skal socialtilsynene modtage en kopi og vurdere, om det giver anledning til tilsynsmæssige overvejelser. I 2019 modtog socialtilsynene 5.923 indberetninger om magtanvendelser på børne- og ungeområdet. Det er 504 flere end i 2018 svarende til 9 pct. flere. De fleste indberetninger om magtanvendelser var på åbne døgninstitutioner efterfulgt af private opholdssteder og sikrede døgninstitutioner.

Socialtilsynenes økonomi: generel stigning i indtægter fra tilkøbsydelse på tværs af tilsynene

Socialtilsynenes økonomi finansieres af indtægter fra henholdsvis tilsynstakster, objektiv finansiering fra kommunerne og fra tilkøbsydelse. I 2019 var socialtilsynenes samlede indtægter på 230 mio. kr., heraf 110,3 mio. kr. fra tilsynstakster, 115,8 mio. kr. fra objektiv finansiering og 4,1 mio. kr. fra tilkøbsydelse. Indtægter fra objektiv finansiering og tilsynstakster har fundet et stabilt niveau i alle socialtilsyn set over hele perioden 2016-2019. Den generelle tendens viser, at socialtilsynenes indtægter fra tilkøbsydelse er steget i perioden fra 2016 til 2019. Samtidig ses variation mellem socialtilsynenes indtægter fra tilkøbsydelse.

Færre nye klagesager

Ankestyrelsen er klagemyndighed for socialtilsynenes afgørelser. I 2019 modtog Ankestyrelsen i alt 35 nye klagesager vedrørende socialtilsynenes afgørelser og traf afgørelser i 30 sager. I 2018 modtog Ankestyrelsen 46 nye klagesager. Derudover blev der i 2019 truffet afgørelse i to sager om aktindsigt efter offentlighedsloven. Ved udgangen af 2019 var der 11 verserende sager hos Ankestyrelsen. Endelig traf Ankestyrelsen i 2019 én principafgørelse i forhold til socialtilsynene.

1. Socialtilsynenes virksomhed

Dette kapitel omhandler de fem socialtilsyns virksomhed med fokus på gennemførte tilsynsbesøg, godkendelse af nye sociale tilbud og plejefamilier, iværksatte sanktioner, whistleblowerordningen og magtanvendelser på børne- og ungeområdet.

1.1 Gennemførte tilsynsbesøg

Socialtilsynene skal ifølge lov om socialtilsyn § 7, stk. 3 aflægge tilsynsbesøg på alle omfattede tilbud og plejefamilier mindst en gang om året. I 2019 blev der gennemført 13.006 tilsynsbesøg ved driftsorienterede tilsyn og godkendelser, hvoraf 4.700 var på tilbudsområdet, og 8.306 var på plejefamilieområdet, jf. tabel 1.

Tabel 1: Antallet af tilsynsbesøg ved driftsorienteret tilsyn og godkendelser, fordelt på sociale tilbud og plejefamilier, 2019.

	Nord	Midt	Syd	Øst	Hovedstaden	I alt
Sociale tilbud	579	951	1.461	720	989	4.700
Plejefamilier	1.403	1.487	2.935	1.378	1.103	8.306

Anm.: Antal tilsynsbesøg i Socialtilsyn Syd afviger fra antallene opgivet i socialtilsynets egen årsrapport, da Socialstyrelsens årsrapport inkluderer tilsynsbesøg foretaget ved godkendelser.

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

Alle sociale tilbud og plejefamilier modtog mindst et tilsynsbesøg.

Det skal bemærkes, at tilbud med mange afdelinger samt tilbud med påbud eller skærpet tilsyn typisk får flere tilsynsbesøg i løbet af et år end andre tilbud. Derudover kan der i forbindelse med ét og samme tilsyn aflægges flere tilsynsbesøg f.eks. på flere forskellige afdelinger tilknyttet det samme tilbud.

Tilsynene er ifølge lov om socialtilsyn § 7, stk. 2, nr. 1 forpligtigede til at aflægge både anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg. En fordel ved uanmeldte besøg er, at socialtilsynene kan opnå bedre indblik i dagligdagen og den umiddelbare omgang med plejebørnene og borgerne. En ulempe ved uanmeldte tilsynsbesøg er, at det kan være uhensigtsmæssigt at henvende sig til beboere på tilbuddene, som har et særligt behov for stabilitet og forudsigelighed, uden forudgående at give tilbuddet lejlighed til at forberede beboerne på dette. Der tages derfor højde for målgruppen i tilrettelæggelsen af et tilsynsbesøg.

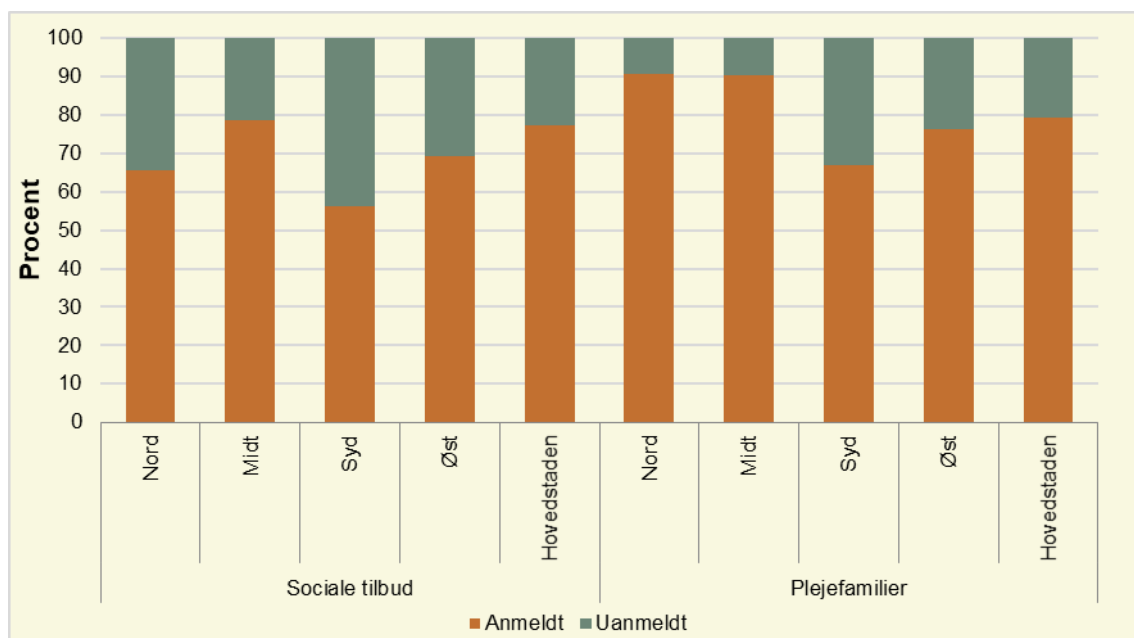
I 2019 blev der i alt gennemført 3.210 anmeldte tilsynsbesøg og 1.490 uanmeldte tilsynsbesøg på de sociale tilbud. 32 pct. af tilsynsbesøgene i 2019 var uanmeldte. Det er et lille fald i andelen af uanmeldte tilsynsbesøg i forhold til 2018, hvor 35 pct. af tilsynsbesøgene var uanmeldte.

Ved plejefamilierne blev der foretaget 6.506 anmeldte tilsynsbesøg og 1.800 uanmeldte tilsynsbesøg. Der er ligeledes tale om et lille fald i andelen af uanmeldte tilsynsbesøg på plejefamilieområdet, hvor 22 pct. af tilsynsbesøgene var uanmeldte i 2019 imod 27 pct. i 2018.

Der er således sket et lille fald i andelen af uanmeldte tilsynsbesøg fra 2018 til 2019 på både de sociale tilbud og i plejefamilierne. Andelen af uanmeldte tilsynsbesøg i 2019 er dog fortsat højere end i 2016 og 2017.

I forbindelse med anden evaluering af tilsynsreformen² vurderede Socialstyrelsen, at der var væsentlige variationer mellem de fem socialtilsyn i fordelingen af anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg. I 2019 er der fortsat stor variation på tværs af socialtilsynene i andelen af uanmeldte tilsynsbesøg i forhold til anmeldte tilsynsbesøg. På tilbudsområdet varierer andelen af uanmeldte tilsynsbesøg fra 44 pct. i Socialtilsyn Syd til 21 pct. i Socialtilsyn Midt. På plejefamilieområdet er variationen endnu større, hvor Socialtilsyn Syd har den højeste andel af uanmeldte tilsynsbesøg på 33 pct. og Socialtilsyn Nord den laveste på 9 pct., jf. figur 1.

Figur 1: Andelen af anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg ved driftsorienteret tilsyn og godkendelser fordelt på sociale tilbud og plejefamilier, 2019

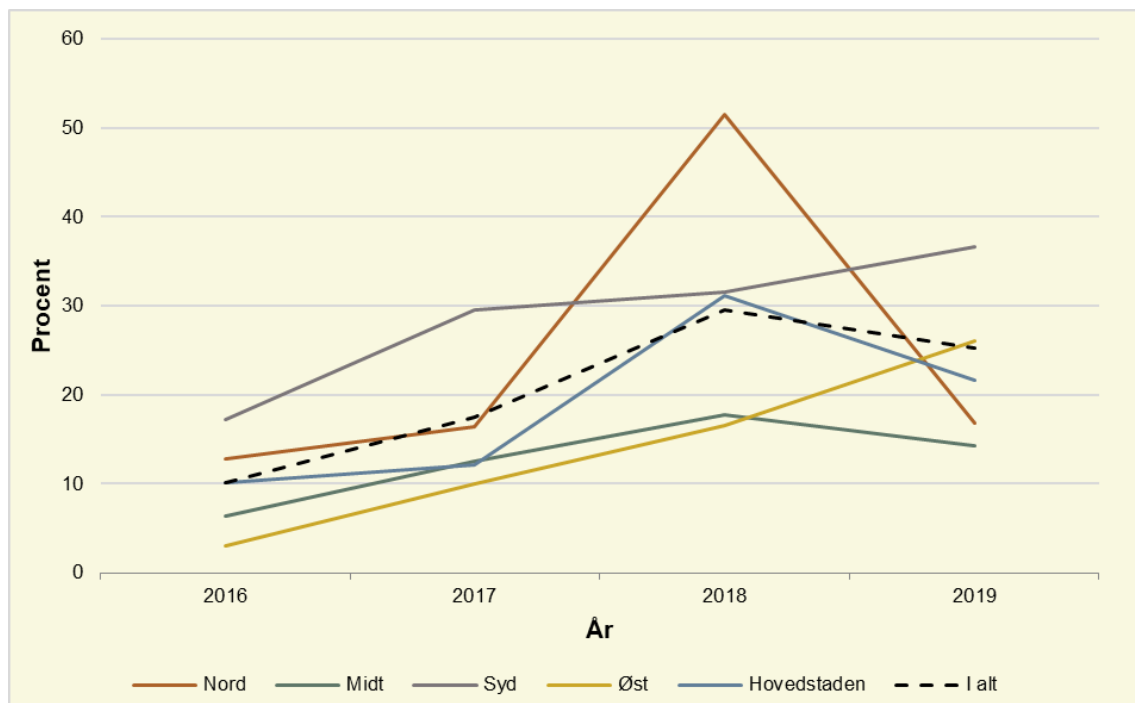
Anm.: Antal tilsynsbesøg i Socialtilsyn Syd afviger fra antallene opgivet i socialtilsynets egen årsrapport, da Socialstyrelsens årsrapport inkluderer tilsynsbesøg foretaget ved godkendelser.

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

I perioden fra 2016 til 2019 er socialtilsynene i højere grad begyndt at anvende uanmeldte tilsynsbesøg dog med stor variation på tværs af socialtilsynene og over tid. I Socialtilsyn Syd og Øst er andelen af uanmeldte tilsynsbesøg steget i 2019, hvorimod andelen af uanmeldte tilsynsbesøg er faldet i Socialtilsyn Midt, Hovedstaden og Nord. Især i Socialtilsyn Nord er der sket et kraftigt fald i andelen af uanmeldte tilsynsbesøg i 2019, jf. figur 2. Samtidig er der stor variation over tid, hvor særligt Socialtilsyn Nord havde en høj andel af uanmeldte tilsynsbesøg i 2018, hvorefter andelen i 2019 er faldet til samme niveau som i 2017.

² Den anden evaluering af tilsynsreformen kan findes på Socialstyrelsens hjemmeside: <https://socialstyrelsen.dk/udgivelser/evaluering-af-tilsynsreformen>

Figur 2: Udviklingen i andelen af uanmeldte tilsynsbesøg ved driftsorienterede tilsyn og godkendelser fordelt på de fem socialtilsyn, 2016-2019

Anm.: Antal tilsynsbesøg i Socialtilsyn Syd afviger fra antallene opgivet i socialtilsynets egen årsrapport, da Socialstyrelsens årsrapport inkluderer tilsynsbesøg foretaget ved godkendelser.
 Det bemærkes, at tallet for Socialtilsyn Hovedstaden i 2016 afviger fra Socialstyrelsens årsrapport for socialtilsynenes virksomhed 2017, hvor der har optrådt en teknisk fejl.
 Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

Det er Socialstyrelsens vurdering, at den store variation i socialtilsynenes brug af uanmeldt tilsyn kan indikere, at der på tværs af de fem socialtilsyn endnu ikke er en ensartet praksis for, i hvilket omfang og ud fra hvilke kriterier der gennemføres uanmeldte tilsyn. Vurderingen understøttes af resultaterne fra et udviklingsarbejde om det risikobaserede tilsyn, som blev igangsat i 2019. Ifølge Lov om socialtilsyn skal socialtilsynene føre et risikobaseret tilsyn med plejefamilier og sociale tilbud. Formålet med det risikobaserede socialtilsyn er at differentiere tilsynsindsatsen og målrette en intensiv indsats mod de tilbud, hvor der formodes at være problemer med kvaliteten. Det er op til socialtilsynene at vurdere fx hvilke oplysninger, der skal indhentes, hvornår og hvor mange tilsynsbesøg, der skal aflægges, hvordan tilsynene metodisk skal tilrettelægges og om disse skal være anmeldte eller uanmeldte³. På baggrund af udviklingsarbejdet er det Socialstyrelsens vurdering, at socialtilsynene ikke har en fælles forståelse og operationalisering af de centrale begreber i det risikobaserede tilsyn og således omsætter det forskelligt, hvilket også kan afspejle sig i den forskelligartede brug af uanmeldte tilsynsbesøg. Socialstyrelsen har på den baggrund igangsat et arbejde med en faglig vejledning om det risikobaserede tilsyn, som forventes at udkomme i 2021.

³ Vidensgrundlag vedrørende det risikobaserede tilsyn kan findes i Håndbog for socialtilsyn: <https://socialstyrelsen.dk/tvaergaende-omrader/socialtilsyn/redskaber-for-tilsynsforende>

1.2 Godkendelse af nye sociale tilbud og plejefamilier

Socialtilsynene har ansvaret for at behandle ansøgninger om godkendelse fra nye sociale tilbud og plejefamilier. På baggrund af temaerne i kvalitetsmodellen skal tilsynene vurdere, hvorvidt det er sandsynligt, at det ansøgende sociale tilbud eller plejefamilien kan levere den fornødne kvalitet.

Godkendelser af sociale tilbud og plejefamilier

I 2019 blev der godkendt 82 nye sociale tilbud og 419 nye plejefamilier, jf. tabel 2.

Antallet af nye sociale tilbud afhænger af det samlede antal ansøgninger. Socialtilsynene godkender nogenlunde lige mange nye sociale tilbud. Socialtilsyn Syd godkendte 13 sociale tilbud, og godkendte derved færrest nye tilbud, mens Socialtilsyn Nord godkendte 19 og derved flest nye tilbud.

På plejefamilieområdet er der større variation i antallet af godkendte ansøgninger i socialtilsynene. Antallet af godkendte plejefamilier svinger fra 46 nye plejefamilier i Socialtilsyn Øst til 127 godkendelser i Socialtilsyn Syd, jf. tabel 2.

Tabel 2: Antallet af godkendelser fordelt på de fem socialtilsyn, 2019

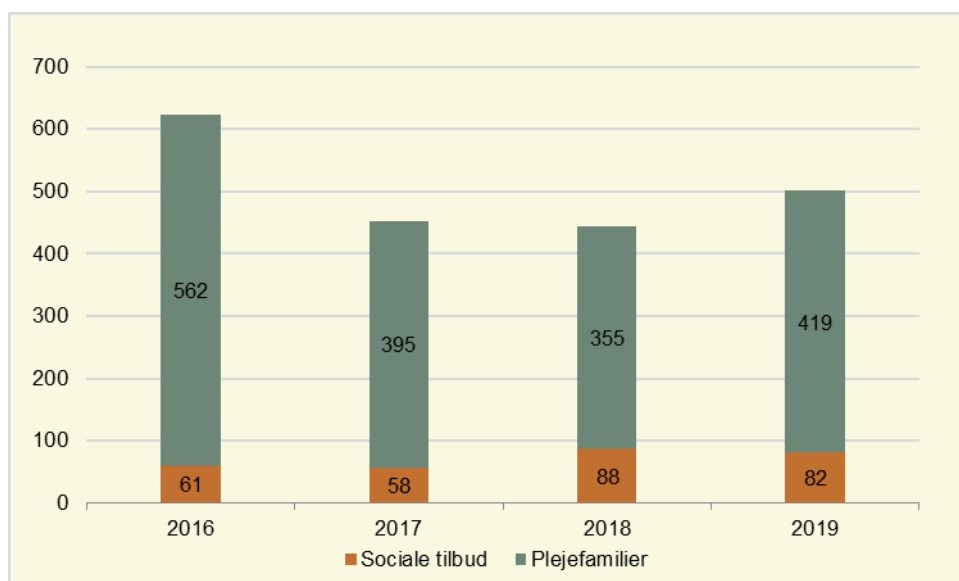
	Nord	Midt	Syd	Øst	Hovedstaden	I alt
Sociale tilbud	19	17	13	17	16	82
Plejefamilier	99	83	127	46	64	419

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

På tilbudsområdet er der sket et mindre fald i antallet af godkendte sociale tilbud fra 2018 til 2019, jf. figur 3.

På plejefamilieområdet er der siden 2016 blevet godkendt færre og færre nye plejefamilier på landsplan. I 2019 er der derimod sket en stigning på godt 18 pct. i antallet af nye godkendte plejefamilier sammenlignet med 2018. Stigningen er sket i Socialtilsyn Nord, Midt og Syd, mens Socialtilsyn Øst og Hovedstaden har godkendt hhv. samme antal nye plejefamilier eller lidt færre end i 2018.

Figur 3: Antallet af godkendelser, 2016-2019

Anm.: Tal for 2016 bygger på oplysninger indhentet i forbindelse med anden evaluering af tilsynsreformen, da der er gennemført en omfattende validering af disse tal. For 2017 er der ved uoverensstemmelse mellem tal fra evalueringen og socialtilsynenes årsrapporter, som er udgivet efter evalueringen, foretaget supplerende validering af tallene hos socialtilsynene.

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

Sagsbehandlingstider for godkendelse

Socialtilsynene oplyser i deres årsrapporter deres gennemsnitlige sagsbehandlingstider i forbindelse med godkendelse af nye sociale tilbud og plejefamilier. I henhold til almindelig forvaltningsskik regnes sagsbehandlingstiden fra tidspunktet for modtagelse af ansøgning fra tilbud/plejefamilie til afgørelse fra socialtilsynet om, hvorvidt tilbud/plejefamilie kan godkendes. Herunder kan eksempelvis indgå perioder, hvor socialtilsynet afventer nødvendige oplysninger fra det sociale tilbud eller plejefamilien, eller perioder hvor en kommende plejefamilie selv har udskudt deltagelse i det lovpligtige kursus for plejefamilier, hvilket er en forudsætning for en eventuel godkendelse.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid varierer på tværs socialtilsynene både for sociale tilbud og for plejefamilierne. Socialtilsyn Hovedstaden har med 37 uger den længste gennemsnitlige sagsbehandlingstid i forhold til godkendelse af sociale tilbud. Socialtilsyn Øst har med 23 uger den længste gennemsnitlige sagsbehandlingstid i forhold til godkendelse af plejefamilier. I forhold til både sociale tilbud og plejefamilier har Socialtilsyn Syd den korteste gennemsnitlige sagsbehandlingstid på henholdsvis 14 og 12 uger, jf. tabel 3.

Tabel 3: Gennemsnitlige sagsbehandlingstider i de fem socialtilsyn, 2019 (antal uger)

	Nord	Midt	Syd	Øst	Hovedstaden
Sociale tilbud	19	19	14	22	37
Plejefamilier	16	20	12	23	20

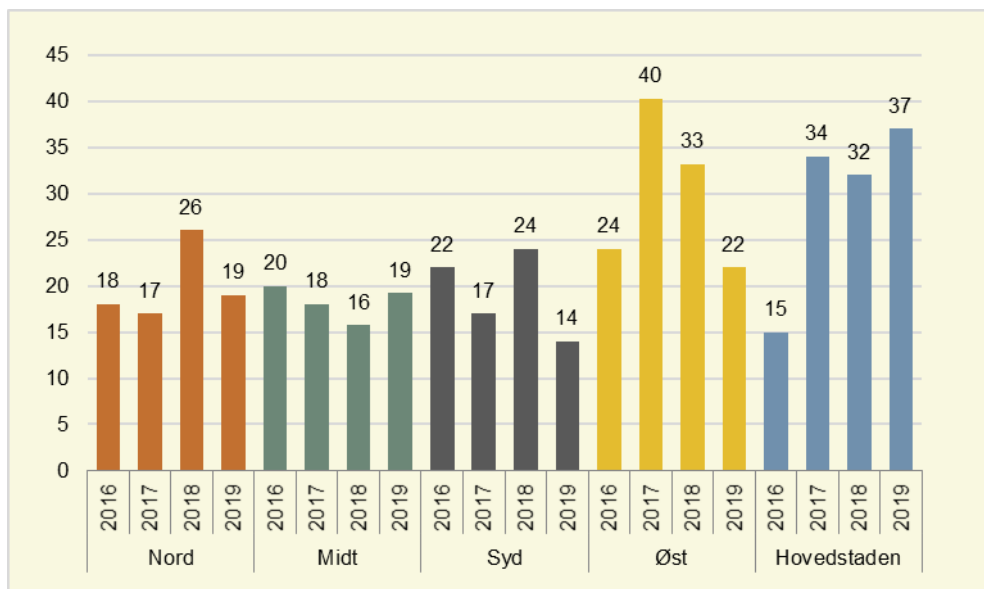
Anm.: Tallene er afrundet til hele uger

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

Udover at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid er meget forskellig på tværs af de fem socialtilsyn, så er udviklingen i sagsbehandlingstiden også meget forskellig på tværs af de fem socialtilsyn både på tilbudsområdet og plejefamilieområdet i perioden 2016 til 2019.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for sociale tilbud er steget i 2019 hos Socialtilsyn Midt og Hovedstaden, mens den er faldet i de øvrige socialtilsyn, jf. figur 4.

Figur 4: Udvikling i gennemsnitlige sagsbehandlingstider på tilbudsområdet, 2016-2019 (antal uger)

Anm.: Tallene er afrundet til hele uger

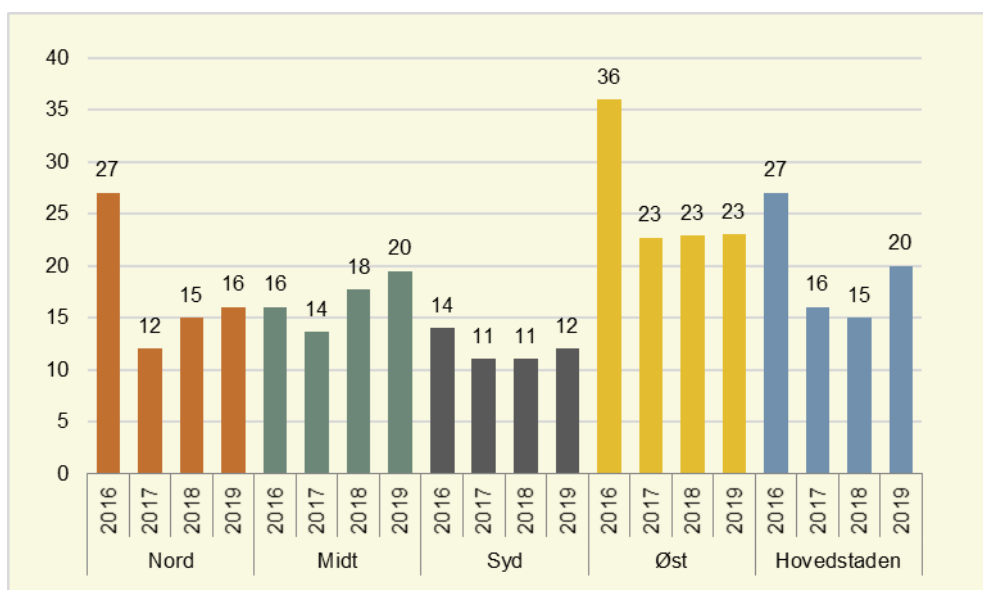
Det bemærkes, at tallet for socialtilsyn syd i 2016 afviger fra socialstyrelsens årsrapport for socialtilsynenes virksomhed 2017, hvor der har optrådt en teknisk fejl.

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

På plejefamilieområdet er der en tendens til, at sagsbehandlingstiden faldt kraftigt fra 2016 til 2017 og er nogenlunde uændret i 2018. I 2019 er den gennemsnitlige sagsbehandlingstid på plejefamilieområdet igen steget for fire ud af fem socialtilsyn, jf. figur 5. I Socialtilsyn Nord, Midt og Syd er den gennemsnitlige sagsbehandlingstid steget 1-2 uger, mens den største stigning er sket i Socialtilsyn Hovedstaden. I Socialtilsyn Øst er den gennemsnitlige sagsbehandlingstid uændret.

Stigningen i sagsbehandlingstiden for plejefamilier kan skyldes, at der d. 1. juli 2019 trådte et nyt godkendelseskoncept for plejefamilier i kraft, der skal sikre at socialtilsynet foretager en grundig undersøgelse af ansøgerfamilierne, herunder at kvaliteten af ansøgerfamilien afdækkes systematisk og målrettet med afsæt i § 6 i lov om socialtilsyn. Dette understøttes ligeledes at Socialtilsyn Hovedstaden, der i deres årsrapport peger på, at stigningen i deres sagsbehandlingstid på plejefamilieområdet skyldes implementeringen af det nye godkendelseskoncept.

Figur 5: Udvikling i gennemsnitlige sagsbehandlingstider på plejefamilieområdet, 2016-2019 (antal uger)

Anm.: Tallene er afrundet til hele uger

Det bemærkes, at tallet for socialtilsyn syd i 2016 afviger fra socialstyrelsens årsrapport for socialtilsynenes virksomhed 2017, hvor der har optrådt en teknisk fejl.

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

Variationerne i sagsbehandlingstiden på tværs af socialtilsynene i forhold til både plejefamilier og tilbud kan indikere, at der kan være forskellige tilgange til og måder at tilrettelægge godkendelsesprocessen i socialtilsynene.

1.3 Godkendelser med vilkår

Socialtilsynene kan i forbindelse med en godkendelse fastsætte vilkår, hvis opfyldelse er en betingelse for godkendelsen, jf. Lov om socialtilsyn § 5, stk. 5. Vilkår skal formuleres så tilstrækkeligt klart, at det er tydeligt for tilbuddet, hvad det skal foretage sig for fortsat at være godkendt eller blive endeligt godkendt, og hvornår det således kan forventes at ske.

For at socialtilsynene kan give en godkendelse med vilkår, må det anses for værende overvejende sandsynligt, at tilbuddet efterfølgende vil kunne opfylde betingelsen. En godkendelse med vilkår kan indeholde flere vilkår og omhandle forskellige temaer inden for den kvalitetsmodel, som udgør rammen for kvalitetsvurderinger – for eksempel kan et vilkår for godkendelse omhandle et tilbuds fysiske rammer.

Fælles for tilbuds- og plejefamilieområdet er, at der generelt udstedes få godkendelser med vilkår. Antallet af godkendelser med vilkår på tilbudsområdet er steget fra 13 i 2018 til 21 i 2019. Antallet af godkendelser med vilkår på plejefamilieområdet er derimod på samme niveau i 2019 som i 2018, jf. tabel 4 og 5.

På tilbudsområdet har Socialtilsyn Øst godkendt 13, og derved flest, nye sociale tilbud med vilkår i 2019, mens Socialtilsyn Syd har godkendt en, og derved færrest, nye sociale tilbud med vilkår i 2019, jf. tabel 4.

Tabel 4: Antal godkendelser med vilkår på tilbudsområdet, 2016-2019

	Nord	Midt	Syd	Øst	Hovedstaden	I alt
2016	1	2	7	5	2	17
2017	6	0	25	4	2	37*
2018	5	1	2	2	3	13
2019	3	2	1	13	2	21

Anm.: *Det bemærkes at tallet for 2017 afviger fra socialstyrelsens årsrapport for socialtilsynenes virksomhed 2017, hvor der har optrådt en teknisk fejl.

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

Det skal understreges, at de absolutte tal ikke umiddelbart kan sammenlignes på tværs af de fem socialtilsyn. Dette skyldes, at antallet af godkendelser af nye tilbud og plejefamilier varierer mellem de fem socialtilsyn.

På plejefamilieområdet har Socialtilsyn Nord godkendt flest plejefamilier med vilkår i 2019, mens hverken Socialtilsyn, Midt, Syd og Øst har haft godkendelser med vilkår i 2019, jf. tabel 5.

Tabel 5: Antal godkendelser med vilkår på plejefamilieområdet, 2016-2019

	Nord	Midt	Syd	Øst	Hovedstaden	I alt
2016	1	0	7	0	18	26
2017	0	0	10	1	4	15
2018	0	4	2	0	4	10
2019	5	0	0	0	4	9

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

1.4 Påbud

Der kan, jf. lov om socialtilsyn § 8, stk. 2, udstedes påbud over for sociale tilbud og plejefamilier, hvis der ved driftsorienteret tilsyn kan konstateres forhold, som tilbuddet skal rette op på som betingelse for en fortsat godkendelse. Socialtilsynet skal anføre en frist for opfyldelsen af påbuddet.

I det følgende fremgår først niveauet for socialtilsynenes anvendelse af påbud i perioden 2016 til 2019 på både tilbuds- og plejefamilieområdet. Efterfølgende fremgår en nærmere beskrivelse af påbud på tilbudsområdet i 2018-2019.

Udvikling i påbud på tilbuds- og plejefamilieområdet fra 2016-2019

Antallet af påbud på tilbudsområdet er steget fra 2018 til 2019 i alle fem socialtilsyn, men er dog lavere end i 2016 og 2017⁴. På plejefamilieområdet er antallet af påbud ligeledes steget fra 2018 til 2019, men er også lavere end i 2016 og 2017. Denne stigning skyldes en stigning i antal udstedte påbud i Socialtilsyn Syd, jf. tabel 6.

⁴ Socialstyrelsen bemærker, at det lave antal påbud i 2018 kan have flere og sammensatte årsagsforklaringer. Eksempelvis påpeger Socialtilsyn Hovedstaden i deres egen årsrapport 2019, at det lave antal påbud i 2018 kan hænge sammen med en bagatelgrænse for udstedelse af påbud, der trådte i kraft den 1. januar 2017 i forbindelse med Lov om ændring af lov om socialtilsyn, Lov om social service og Lov om voksenansvar for anbragte børn og unge, L8 (Opfølgning på socialtilsynsreformen m.v.). Ligeledes påpeger Socialtilsyn Hovedstaden, at en række afgørelser fra Ankestyrelsen om påbuddets formulering kan hænge sammen med det lave antal påbud i 2018.

Tabel 6: Antallet af iværksatte påbud på tilbuds- og plejefamilieområdet fordelt på de fem socialtilsyn, 2016-2019

	Sociale tilbud				Plejefamilier			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Nord	35	25	3	7	1	0	0	2
Midt	63	31	21	31	0	1	2	2
Syd	8	16	2	9	13	19	11	25
Øst	9	6	4	12	4	7	4	1
Hovedstaden	67	33	3	44	27	27	6	5
I alt	182	111	33	103	45	54	23	35

Anm.: Tal for 2016 bygger på oplysninger indhentet i forbindelse med anden evaluering af tilsynsreformen, da der er gennemført en omfattende validering af disse tal. For 2017 er der ved uoverensstemmelse mellem tal fra evalueringen og socialtilsynenes årsrapporter, som er udgivet efter evalueringen, foretaget supplerende validering af tallene hos socialtilsynene.

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

Det skal understreges, at de absolutte tal umiddelbart ikke kan sammenlignes på tværs af de fem socialtilsyn grundet socialtilsynenes varierende porteføljestørrelser, jf. afsnit 2.3.

For at tage højde for porteføljestørrelsen er antallet af påbud også angivet pr. 100 tilbud/plejefamilier i porteføljen ved udgangen af det pågældende år, jf. tabel 7.

Der er væsentlig variation i, hvor ofte socialtilsynene iværksætter påbud pr. 100 tilbud/plejefamilier. Socialtilsyn Midt og Hovedstaden har udstedt flest påbud svarende til 8,6 påbud pr. 100 tilbud. Socialtilsyn Syd har udstedt færrest påbud i 2019, jf. tabel 7. Forskellene kan være et udtryk for, at porteføljerne i de fem socialtilsyn er forskellige, eller at der er lokale forhold, der påvirker rammerne for de sociale tilbud og plejefamilier. Det kan imidlertid ikke afvises, at der mellem de fem socialtilsyn er en forskellig praksis omkring anvendelse af påbud. Generelt kan denne fortolkning understøttes af et auditforløb, som Socialstyrelsens Auditfunktion gennemførte i 2019 om dialog i forbindelse med overvejelser om påbud. Det fremgår af bekendtgørelse om socialtilsyn § 9, stk. 1, at afgørelser om påbud og skærpet tilsyn kun kan træffes efter forudgående dialog med tilbuddet om de forhold, der begrunder overvejelserne om påbud og skærpet tilsyn. På baggrund af auditforløbet var det Socialstyrelsens vurdering, at de fem socialtilsyn har forskelligartede forståelser af dialogbegrebet og deres forpligtelse i forhold til dialog, hvilket kan betyde, at de fem socialtilsyn tilrettelægger deres dialogforpligtelse forskelligt.⁵ Det kan derfor ikke afvises, at en forskelligartet forståelse af dialogbegrebet kan medføre forskellig praksis omkring iværksættelse af påbud.

Tabel 7: Antal iværksatte påbud på tilbuds- og plejefamilieområdet fordelt på de fem socialtilsyn, 2019

	Nord	Midt	Syd	Øst	Hovedstaden	I alt
Sociale tilbud						
Antal påbud	7	31	9	12	44	103
Antal påbud pr. 100 tilbud i porteføljen	2,5	8,6	2,1	3,1	8,6	5,2
Plejefamilier						
Antal påbud	2	2	25	1	5	35
Antal påbud pr. 100 plejefamilie i porteføljen	0,2	0,1	1,7	0,1	0,6	0,6

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

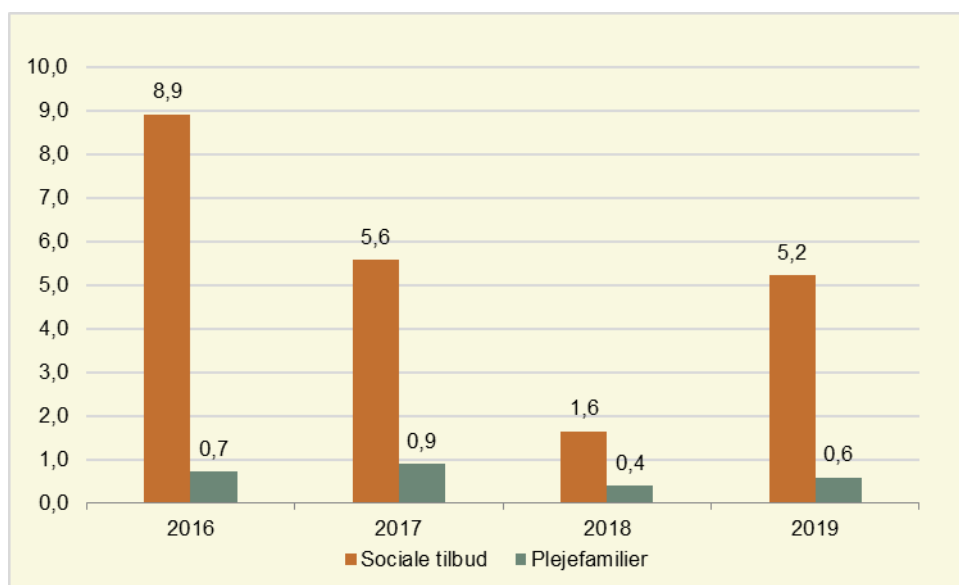
⁵ Opsamlingen kan findes i Håndbog for Socialtilsyn: <https://socialstyrelsen.dk/tvaergaende-omrader/socialtilsyn/redskaber-for-tilsynsforende>

Der ses mindre variation i brugen af påbud på plejefamilieområdet, hvor Socialtilsyn Syd i 2019 har udstedt flest påbud (1,7 påbud pr. 100 aktive plejefamilie), og Socialtilsyn Øst har udstedt færrest påbud (0,1 påbud pr. 100 aktive plejefamilie).

Fra 2016 til 2018 har der været en aftagende tendens i antallet af udstedte påbud på tilbudsområdet, hvorefter denne tendens ser ud til at være vendt i 2019. Antallet af påbud på tilbudsområdet er således højere i 2019 end i 2018, men samtidig også lavere end i henholdsvis 2016 og 2017, jf. figur 6. Socialtilsyn Hovedstaden skriver i deres årsrapport, at stigningen i 2019 sammenlignet med 2018 dels kan skyldes, at socialtilsynene har eksisteret i flere år og formentlig er blevet bedre til at få øje på kvalitetsmangler og uhensigtsmæssigheder, og dels at mange af de tilbud, der bliver underlagt sanktioner, tidligere har fået udviklings- og opmærksomhedspunkter vedr. de samme forhold, der nu sanktioneres for.

På plejefamilieområdet er antallet af udstedte påbud steget svagt i 2019 sammenlignet med 2018. Generelt iværksættes der markant færre påbud på plejefamilieområdet end på tilbudsområdet, jf. figur 6. Socialstyrelsen bemærker imidlertid, at det er påfaldende, at der ikke iværksættes flere påbud blandt plejefamilier, da socialtilsynet fører tilsyn med væsentligt flere plejefamilier end sociale tilbud, jf. afsnit 2.3.

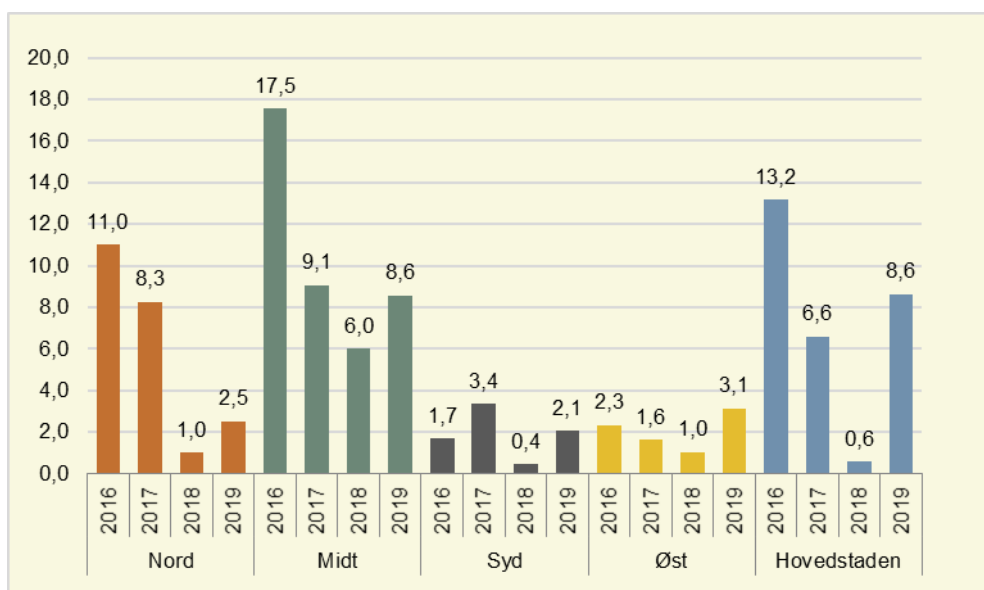
Figur 6: Antal iværksatte påbud i alt på tilbuds- og plejefamilieområdet pr. 100 aktive tilbud/plejefamilier, 2016-2019

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

Fra 2016 til 2018 ses en nedadgående tendens i antallet af iværksatte påbud i alle fem socialtilsyn på tilbudsområdet. I 2019 er antallet af iværksatte påbud dog steget på tværs af samtlige socialtilsyn, jf. figur 7.

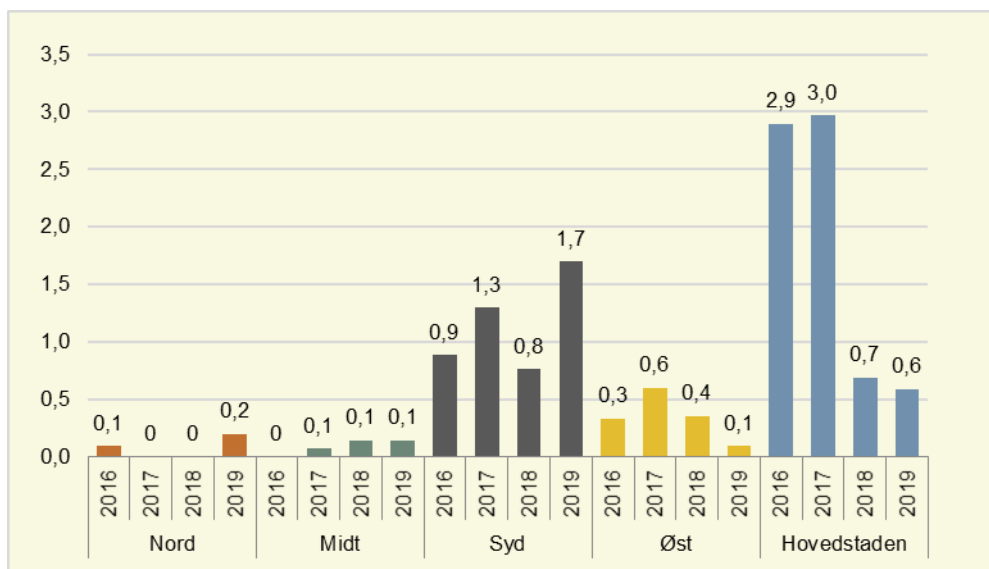
Figur 7: Antal iværksatte påbud pr. 100 sociale tilbud, 2016-2019

Anm.: Tal for 2016 bygger på oplysninger indhentet i forbindelse med anden evaluering af tilsynsreformen, da der er gennemført en omfattende validering af disse tal. For 2017 er der ved uoverensstemmelse mellem tal fra evalueringen og socialtilsynenes årsrapporter, som er udgivet efter evalueringen, foretaget supplerende validering af tallene hos socialtilsynene.
Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

Iværksættelsen af påbud på plejefamilieområdet er generelt på samme niveau i 2019 som i 2018 med få variationer imellem socialtilsynene. Her står Socialtilsyn Syd specielt ud med omtrent dobbelt så mange iværksatte påbud i 2019 i forhold til 2018, jf. figur 8.

Figur 8: Antal iværksatte påbud pr. 100 aktive plejefamilier, 2016-2019

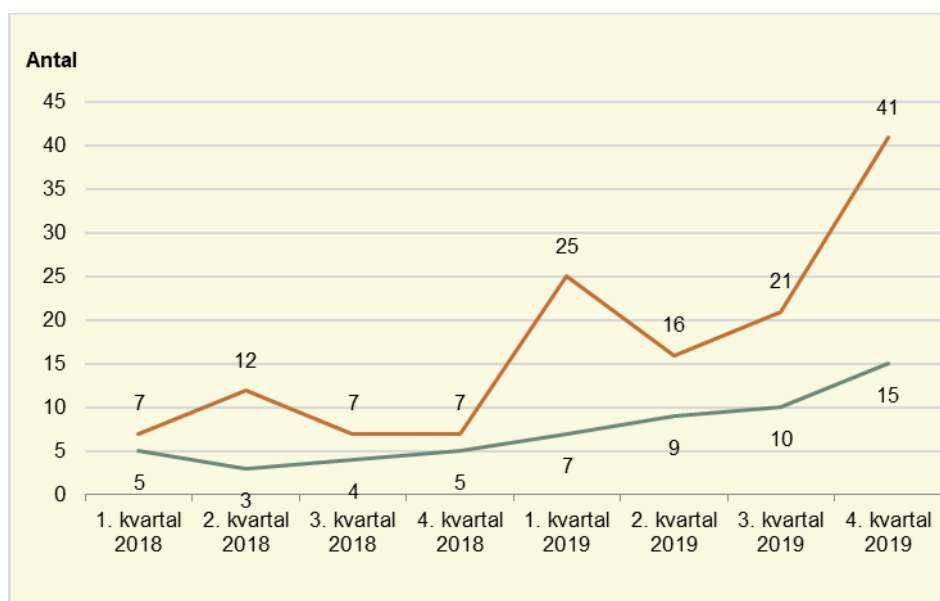
Anm.: Tal for 2016 bygger på oplysninger indhentet i forbindelse med anden evaluering af tilsynsreformen, da der er gennemført en omfattende validering af disse tal. For 2017 er der ved uoverensstemmelse mellem tal fra evalueringen og socialtilsynenes årsrapporter, som er udgivet efter evalueringen, foretaget supplerende validering af tallene hos socialtilsynene.
Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

Udvikling af iværksatte påbud i 2018 og 2019 på tilbudsområdet

Det er især fra 4. kvartal 2018 til 1. kvartal 2019, og fra 3. kvartal 2019 til 4. kvartal 2019, at der er sket en stigning i antal påbud jf. figur 9 nedenfor⁶.

Der gives ofte mere end ét påbud til hvert tilbud. Således har 25 ud af i alt 39 tilbud, der har modtaget påbud i 2019, fået mere end ét påbud. Desuden er 32 af de 103 påbud i 2019 givet til fem tilbud, som dermed alene står for over 31 procent af det samlede antal påbud i 2019.

Figur 9: Udviklingen i antal påbud og antal tilbud med påbud, 2018 og 2019

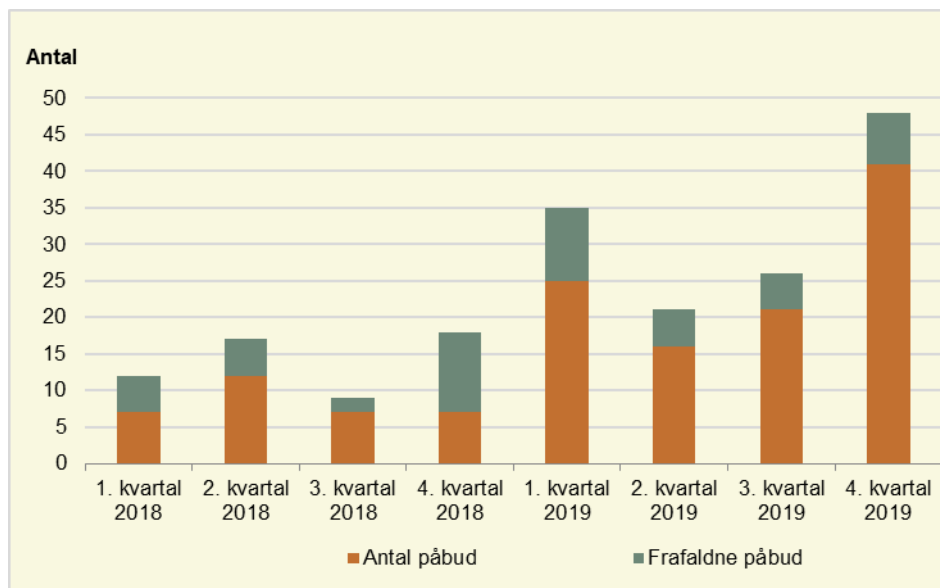
Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

Inden socialtilsynet iværksætter påbud over for et tilbud, varsles tilbuddet om dette. Nogle tilbud når at rette op på de forhold, der har givet anledning til varslingen af påbuddet. I så fald kan socialtilsynet frafalde påbuddet. Antallet af påbud, der er frafaldet, er interessant eftersom varslede påbud som udgangspunkt er udtryk for bekymrende forhold på tilbuddene.⁷ Der har især i 4. kvartal 2018 og 1. kvartal 2019 været flere tilbud, der har fået varslet påbud, der efterfølgende er frafaldet end i de øvrige kvartaler jf. figur 10. Når påbud og varslede påbud ses sammen, bliver sanktionsbilledet mere markant, hvad angår en stigning fra 2018 til 2019.

⁶ Antallet af påbud er forholdsvis små, hvilket betyder at den udvikling, som data indikerer, kan være udtryk for tilfældige udsving.

⁷ Afgørelser om påbud kan kun træffes efter forudgående dialog med tilbuddet om de forhold, der begrunder overvejelserne om påbuddet. Derfor bliver alle tilfælde af bekymrende forhold ikke nødvendigvis til påbud.

Figur 10: Udviklingen i antal tilbud med påbud og tilbud med varslede påbud, der er frafaldet, 2018 og 2019

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

I forhold til tilbudstyper, viser analysen, at stigningen i antallet af påbud og tilbud med påbud gør sig gældende for både børne- og ungetilbud, voksentilbud samt tilbud, der både er godkendt til børn, unge og voksne. Størst er stigningen dog i forhold til voksentilbud. Her ses en stigning fra 16 påbud i 2018 til 68 påbud i 2019, jf. tabel 8. Dette svarer til en stigning fra 10 tilbud i 2018 til 23 tilbud i 2019, jf. tabel 9 nedenfor.

Tabel 8: Antal iværksatte påbud opdelt på tilbudstype (børn- og ungetilbud, voksentilbud eller begge områder⁸), 2018 og 2019

	Begge områder	Børn og unge	Voksen
2018	6	11	16
2019	13	22	68

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn og Tilbudsportalen

Tabel 9: Antal tilbud med påbud opdelt på tilbudstype (børn- og ungetilbud, voksentilbud eller begge områder), 2018 og 2019

	Begge områder	Børn og unge	Voksen
2018	3	4	10
2019	6	10	23

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn og Tilbudsportalen

Det bør imidlertid bemærkes, at de absolutte tal ikke kan sammenlignes på tværs af kategorier, da der ikke er korigeret for det samlede antal godkendte tilbud inden for de enkelte kategorier. Eksempelvis kan antallet af påbud givet til tilbud godkendt til børn- og unge ikke umiddelbart

⁸ Begge områder omfatter tilbud, der både er godkendt til børn og unge samt voksne.

sammenlignes med antallet af påbud givet til tilbud godkendt til voksne, da der ikke er korrigeret for det samlede antal tilbud godkendt til hhv. børn og voksne.

Der er sket en stigning i både offentlige og private tilbud med påbud fra 2018 til 2019 jf. tabel 10. Stigningen er tydeligst på offentlige tilbud, hvor der i 2018 var 10 tilbud med påbud og i 2019 var 24 tilbud med påbud.

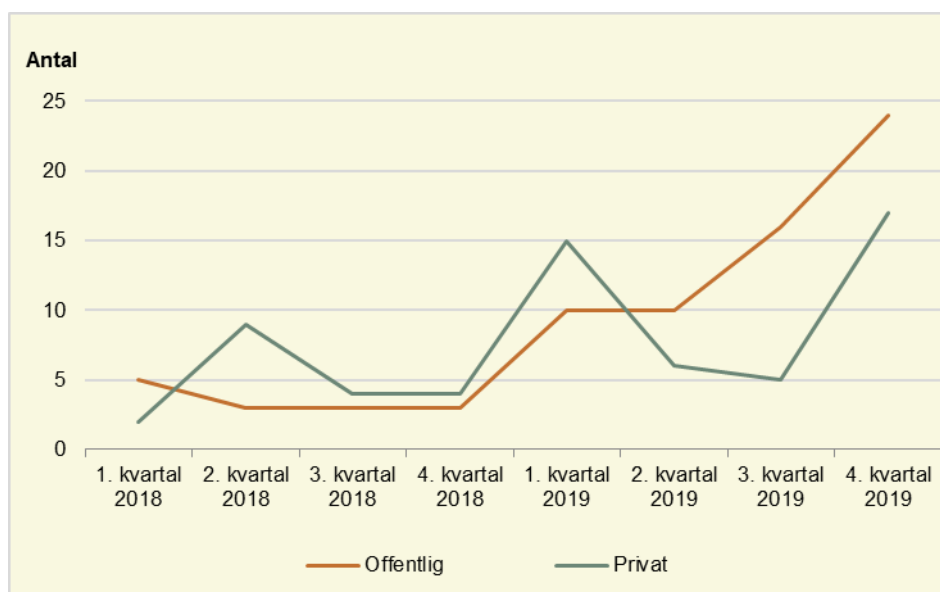
Tabel 10: Antal tilbud med påbud opdelt på driftsform (offentlig/privat), 2018 og 2019

	Offentlig	Privat
2018	10	7
2019	24	15

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn og Tilbudsportalen

Antallet af påbud givet til henholdsvis offentlig og private tilbud varierer over tid jf. figur 11. Der er i 2., 3. og 4. kvartal 2018 samt 1. kvartal 2019 givet flere påbud til private tilbud end til offentlige tilbud. I 2019 er der sket et fald i forhold til påbud til de private og en stigning i forhold til påbud til offentlige tilbud, således at der i 3. og 4. kvartal 2019 er givet flest påbud til offentlige tilbud.

Figur 11: Udvikling over tid i antallet af påbud på offentlige og private tilbud, 2018 og 2019

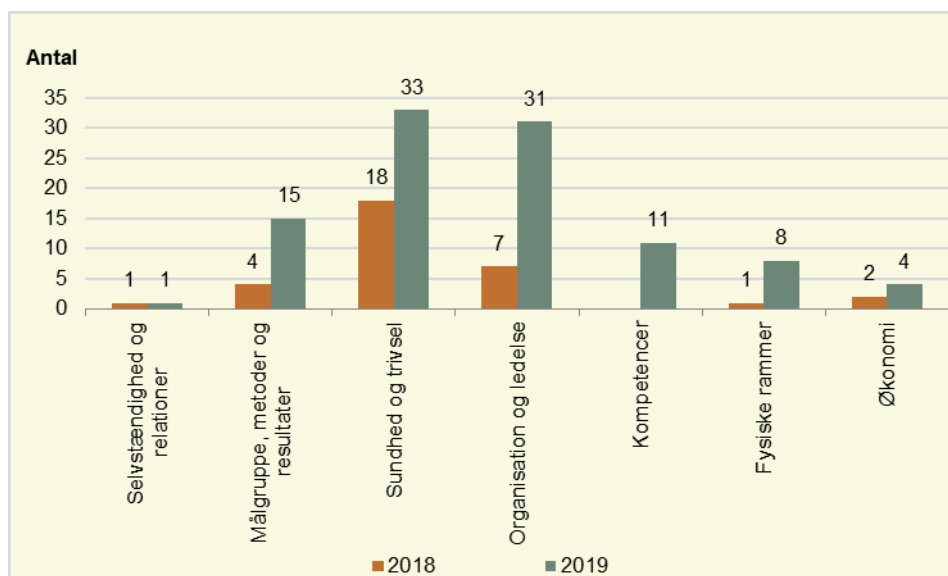

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn og Tilbudsportalen

Når socialtilsynet fører tilsyn anvender de kvalitetsmodellen, der er opdelt i syv temaer, der er fastlagt i § 6, stk. 2 nr. 1-6 og 8 i Lov om socialtilsyn (jf. bilag 3 for mere information om kvalitetsmodellen). I forhold til indholdet i påbuddene viser analysen, at de fleste påbud, der er udstedt i 2018, omhandler temaet Sundhed og trivsel. I 2019 er der ligeledes blevet givet flest påbud inden for Sundhed og trivsel, efterfulgt af temaet Organisation og ledelse. Der er ikke givet påbud inden for temaet Uddannelse og beskæftigelse i de angivne perioder. Fra 2018 til 2019 er der især sket en stigning i antallet af påbud inden for temaet Organisation og ledelse, jf. figur 12.

I dialogen med socialtilsynene om analysens resultater, pegede nogle socialtilsyn på, at de har ændret praksis, så flere påbud adresserer forhold, der har relation til Organisation og Ledelse. Dette ud fra en betragtning om, at hvis der er manglende kvalitet på nogle af de andre temaer, handler det også om ledelse.

Figur 12: Antal påbud fordelt på temaer, 2018 og 2019

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

Anm.: Tema 1, Uddannelse og beskæftigelse, fremgår ikke af figuren, da ingen påbud i 2018 og 2019 har været inden for tema 1.

Økonomi, vurderes særskilt og indgår ikke i kvalitetsmodellen, jf. bilag 3, men fremgår af figuren, da indhold af påbud også kan relateres til økonomi.

Ses der på det nærmere indhold i påbuddene, viser det sig, at påbuddene inden for temaet Sundhed og trivsel særligt handler om magtanvendelser samt forebyggelse af vold og overgreb.

De fleste af påbuddene inden for temaet Organisation og Ledelse handler om, at tilbuddet skal sikre, at borgerne i forhold til deres behov har tilstrækkelig kontakt til personale med relevante kompetencer, og at tilbuddet skal sikre, at personalegennemstrømning og sygefravær nedbringes. Desuden handler påbuddene inden for temaet Organisation og ledelse om at sikre vedholdende ledelsesmæssige kompetencer, om implementering af metoder, om tilgange i praksis og om økonomi/drift.

1.5 Skærpet tilsyn

Et tilbud kan blive underlagt et skærpet tilsyn, hvis konkrete forhold i et tilbud skaber bekymring for tilbuddets kvalitet, eller hvis socialtilsynet ud fra en samlet vurdering af tilbuddet finder, at tilbuddet ikke længere har den fornødne kvalitet, jf. bekendtgørelse om socialtilsyn § 7.

Ved et skærpet tilsyn fører socialtilsynet et intensiveret tilsyn med tilbuddet, og socialtilsynet skal i den forbindelse give tilbuddet et eller flere påbud, som tilbuddet skal rette op på for at kunne opnå en fortsat godkendelse. Socialtilsynet træffer afgørelse om skærpet tilsyn for tre måneder ad gangen. Hvis et skærpet tilsyn forlænges yderligere tre måneder, optræder det i opgørelsen som to skærpede tilsyn.

I det følgende fremgår først niveauet for socialtilsynenes anvendelse af skærpet tilsyn i perioden 2016 til 2019 på både tilbuds- og plejefamilieområdet. Efterfølgende fremgår en nærmere beskrivelse af udviklingen på tilbudsområdet i 2018-2019.

Udviklingen i skærpede tilsyn på tilbuds- og plejefamilieområdet fra 2016-2019

Antallet af skærpede tilsyn på de sociale tilbud og i plejefamilierne kan ikke umiddelbart sammenlignes på tværs af de fem socialtilsyn grundet socialtilsynenes varierende porteføljestørrelser, jf. afsnit 2.3. For at tage højde for porteføljestørrelsen, er antallet af skærpede tilsyn derfor angivet pr. 100 tilbud/plejefamilier i porteføljen ved udgangen af 2019.

Socialstyrelsen bemærker imidlertid, at der iværksættes få skærpede tilsyn både på tilbuds- og plejefamilieområdet. Det betyder, at ét enkelt skærpet tilsyn kan afgøre, om udviklingen er faldende eller stigende. I 2019 er der i alt iværksat 14 skærpede tilsyn på tilbudsområdet, hvor otte af dem er iværksat af Socialtilsyn Hovedstaden svarende til 1,6 skærpede tilsyn pr. 100 sociale tilbud. På plejefamilieområdet er der i 2019 i alt iværksat fire skærpet tilsyn, hvoraf tre er iværksat af Socialtilsyn Syd, jf. tabel 11.

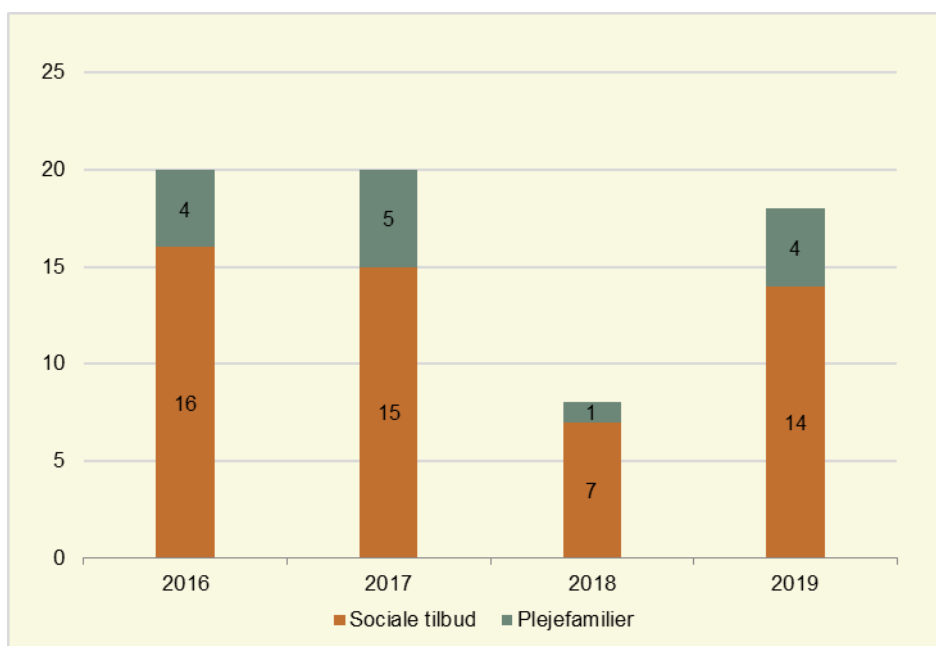
Tabel 11: Antal skærpede tilsyn på tilbuds- og plejefamilieområdet fordelt på de fem socialtilsyn, 2019

	Nord	Midt	Syd	Øst	Hovedstaden	I alt
Sociale tilbud						
Antal skærpede tilsyn	0	4	2	0	8	14
Antal skærpede tilsyn pr. 100 tilbud i porteføljen	0,0	1,1	0,5	0,0	1,6	0,7
Plejefamilier						
Antal skærpede tilsyn	0	0	3	1	0	4
Antal skærpede tilsyn pr. 100 plejefamilie i porteføljen	0,0	0,0	0,2	0,1	0,0	0,1

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

Antallet af skærpede tilsyn i 2019 er steget på både tilbuds- og plejefamilieområdet i forhold til 2018. Antallet af skærpede tilsyn er dog stadig på et lavere niveau end i 2016 og 2017, hvor antallet af skærpede tilsyn på tilbuds- og plejefamilieområdet sammenlagt var 20, jf. figur 13. Som for antallet af påbud på plejefamilieområdet, bemærker Socialstyrelsen også her, at det er påfaldende, at der generelt iværksættes markant færre skærpede tilsyn på plejefamilieområdet, på trods af at socialtilsynet fører tilsyn med væsentlig flere plejefamilier end sociale tilbud, jf. afsnit 2.3.

Figur 13: Antal skærpede tilsyn på tilbuds- og plejefamilieområdet, 2016-2019

Anm.: Tal for 2016 bygger på oplysninger indhentet i forbindelse med anden evaluering af tilsynsreformen, da der er gennemført en omfattende validering af disse tal. For 2017 er der ved uoverensstemmelse mellem tal fra evalueringen og socialtilsynenes årsrapporter, som er udgivet efter evalueringen, foretaget supplerende validering af tallene hos socialtilsynene.

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

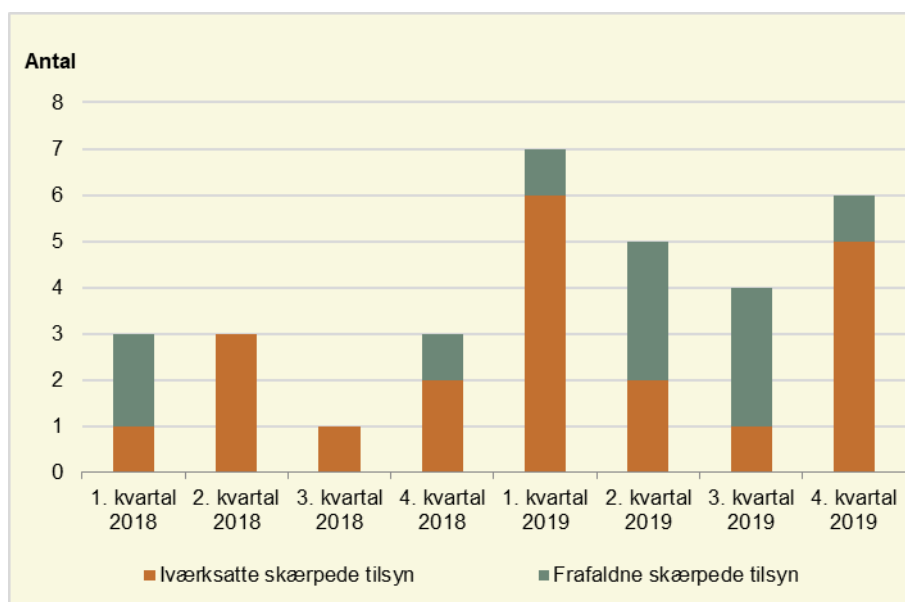
Udvikling i skærpede tilsyn i 2018 og 2019 på tilbudsområdet

I forhold til antallet af skærpede tilsyn er der sket en mindre stigning fra 2018 til 2019.⁹ Hvor der i hele 2018 blev udstedt syv skærpede tilsyn, er der i 2019 udstedt 14 skærpede tilsyn. Der er givet flest skærpede tilsyn i 1. kvartal 2019.

På samme vis som ved udstedelse af påbud, skal socialtilsynet varsle et skærpet tilsyn over for et tilbud. Nogle tilbud når at rette op på de forhold, der har givet anledning til varslingen af det skærpede tilsyn. I så fald kan socialtilsynet frafalde det skærpede tilsyn. Der er i 2019 syv skærpede tilsyn, der er frafaldet. Flest varslede skærpede tilsyn er frafaldet i 2. og 3. kvartal 2019, jf. figur 14.

⁹ Tallene om skærpet tilsyn er meget små, hvorfor den udvikling, som data indikerer, kan være udtryk for tilfældige udsving.

Figur 14: Udviklingen i iværksatte skærpede tilsyn og skærpede tilsyn, der er frafaldet

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

Data viser desuden at der er i 2018 er givet 5 skærpet tilsyn til private tilbud. I 2019 er 7 private tilbud, blevet underlagt skærpet tilsyn.

1.6 Tilbagekaldte godkendelser

I forbindelse med det driftsorienterede tilsyn har socialtilsynet mulighed for at træffe afgørelse om ophør af godkendelsen af et tilbud, hvis tilbuddet ikke længere opfylder betingelserne for godkendelse jf. § 5, stk. 7.

I det følgende fremgår først niveauet for socialtilsynenes anvendelse af tilbagekaldelser i perioden 2016 til 2019 på både tilbuds- og plejefamilieområdet. Efterfølgende fremgår en nærmere beskrivelse af udviklingen på tilbudsområdet i 2018-2019.

Udviklingen i tilbagekaldte godkendelser på tilbuds- og plejefamilieområdet fra 2016-2019

I 2019 blev 10 godkendelser på tilbudsområdet og 18 godkendelser på plejefamilieområdet trukket tilbage af socialtilsynene. Da det er et relativt lille antal godkendelser, der tilbagekaldes, er der ikke stor variation på tværs af socialtilsynene, jf. tabel 12.

Tabel 12: Antal tilbud, der er ophørt som følge af manglende godkendelse fra socialtilsynet, 2019

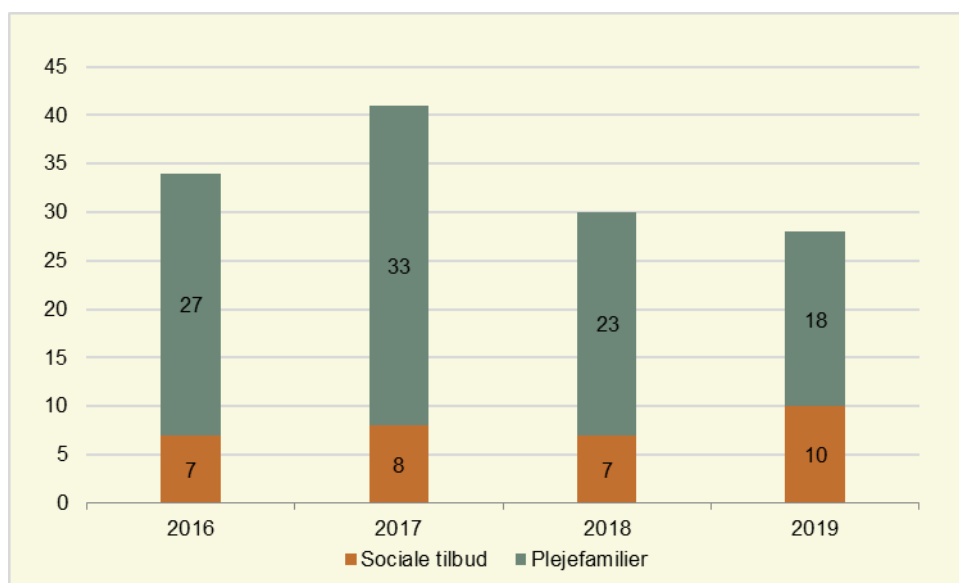
	Nord	Midt	Syd	Øst	Hovedstaden	I alt
Sociale tilbud						
Antal tilbagekaldte godkendelser	2*	3	0	1	4	10
Antal tilbagekaldte godkendelser pr. 100 tilbud i porteføljen	0,7	0,8	0,0	0,3	0,8	0,5
Plejefamilier						
Antal tilbagekaldte godkendelser	4	7	2	3	2	18
Antal tilbagekaldte godkendelser pr. 100 aktive plejefamilie i porteføljen	0,4	0,5	0,1	0,3	0,2	0,3

Anm.: Antal tilbagekaldte godkendelser i Socialtilsyn Nord afviger fra antallet angivet i socialtilsynets egen årsrapport pga. en registreringsfejl.

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

I 2019 har socialtilsynene tilbagekaldt færre godkendelser på plejefamilieområdet end i de forgangne tre år. Omvendt har socialtilsynene i 2019 tilbagekaldt flere godkendelser på tilbudsområdet end i de seneste tre år, jf. figur 15.

Figur 15: Antal tilbagekaldte godkendelser på tilbuds- og plejefamilieområdet, 2016-2019

Anm.: Tal for 2016 bygger på oplysninger indhentet i forbindelse med anden evaluering af tilsynsreformen, da der er gennemført en omfattende validering af disse tal. For 2017 er der ved uoverensstemmelse mellem tal fra evalueringen og socialtilsynenes årsrapporter, som er udgivet efter evalueringen, foretaget supplerende validering af tallene hos socialtilsynene.

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

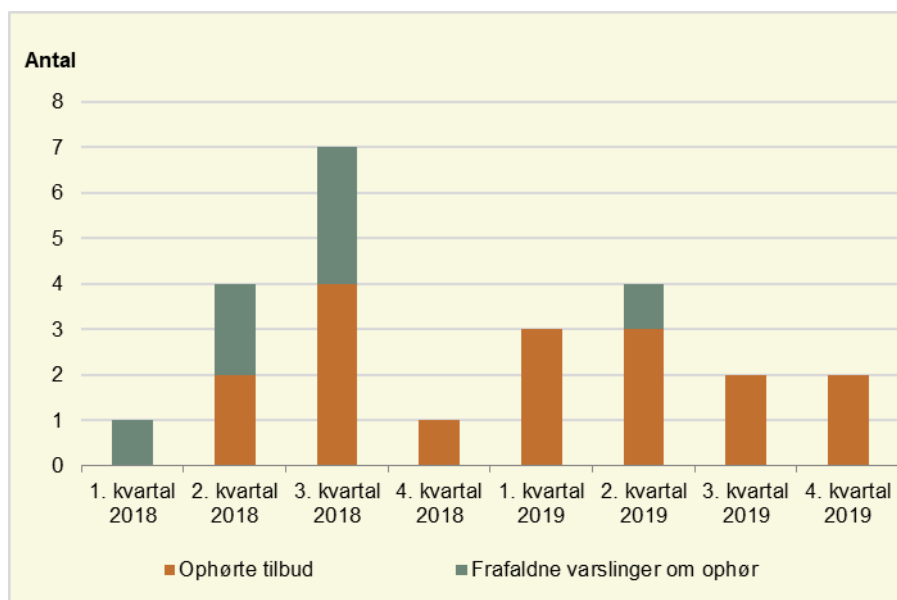
Udvikling i tilbagekaldte tilbud i 2018 og 2019 på tilbudsområdet

Der er sket en mindre stigning i antallet af tilbud, der er ophørt som følge af, at socialtilsynet har trukket godkendelsen fra 2018 til 2019, jf. figur 16¹⁰. Således var der syv tilbud, der ophørte i

¹⁰ Tallene om ophør er meget små, hvorfor den udvikling, som data indikerer, kan være udtryk for tilfældige udsving.

hele 2018 imod ti tilbud i 2019. Der var dog flere tilbud, hvor der blev varslet ophør i 2018. I 2018 blev der således varslet ophør i forhold til i 13 tilbud og heraf truffet afgørelse om ophør for syv tilbud. I 2019 er i alt 11 tilbud blevet varslet ophør, og heraf er der for ti tilbud truffet afgørelse om ophør.

Figur 16: Udviklingen i ophørte tilbud og varslinger om ophør, 2018 og 2019

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

De tilbud, der er ophørt i 2018 som følge af, at socialtilsynet har trukket godkendelsen, var hovedsageligt voksentilbud. De tilbud, der er ophørt i 2019, har primært været tilbud, der både er godkendt til børn og voksne (begge områder) samt voksentilbud.

Tabel 13: Udvikling i antal ophør opdelt på børne- og ungetilbud, voksentilbud og tilbud godkendt til begge områder, 2018 og 2019

	Begge områder	Børn og unge	Voksen
2018	1	0	6
2019	4	1	5

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

Det bør imidlertid bemærkes, at de absolutte tal ikke kan sammenlignes på tværs af kategorier, da der ikke er korrigeret for det samlede antal godkendte tilbud inden for de enkelte kategorier.

I forhold til tilbuddenes driftsform viser nedenstående tabel, at fire ud af syv ophør i 2018 var inden for det private område, mens syv ud af ti ophør i 2019 var inden for private tilbud.

Tabel 14: Udvikling i antal ophør opdelt på driftsform (offentlig/privat), 2018 og 2019

	Offentlig	Privat
2018	3	4
2019	3	7

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

I afgørelserne om ophør ses ikke, som ved påbud, at de i særlig grad er begrundet i forhold, der relaterer sig til temaerne Organisation og ledelse samt Sundhed og trivsel. I de fleste af afgørelserne er der tale om alvorlig bekymring for borgernes sundhed og trivsel, hvilket er begrundet i flere forskellige forhold på én gang, og forhold der falder inden for flere og i nogle tilfælde alle kvalitetstemaer i kvalitetsmodellen.

1.7 Whistleblowerordningen

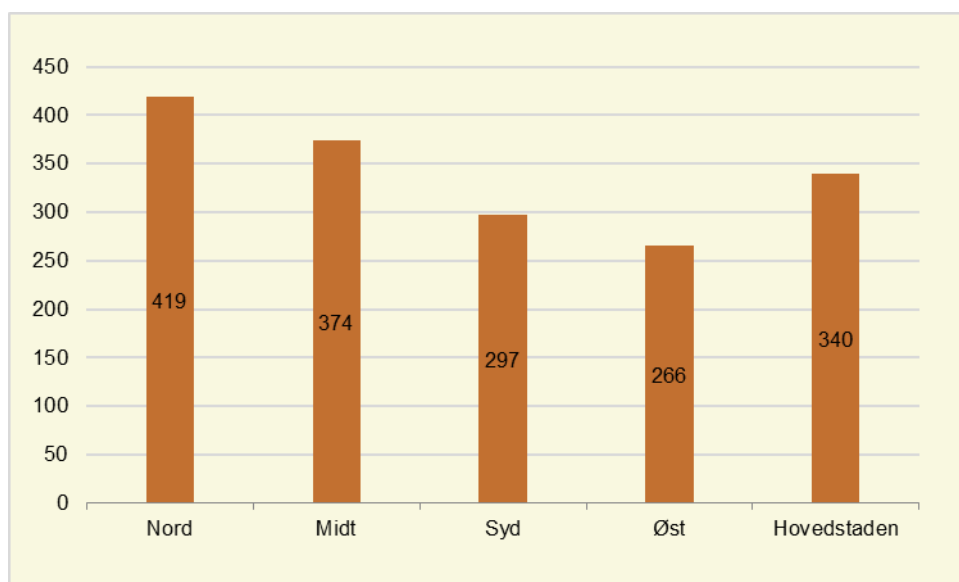
Alle fem socialtilsyn har etableret en whistleblowerordning, jf. lov om socialtilsyn § 11. Ordningen giver beboere, pårørende, ansatte og andre mulighed for at rette henvendelse, hvis de oplever bekymrende forhold i et tilbud eller plejefamilie. Samtidig skal ordningen sikre socialtilsynet det bredest mulige oplysningsgrundlag for varetagelsen af tilsynsopgaven. Som en del af ordningen har socialtilsynene etableret en særlig whistleblower-telefonlinje og en skriftlig webformular på deres hjemmesider.

Socialtilsynene registrerer henvendelserne til whistleblowerordningen enkeltvis, uanset om der er flere anmeldere om det samme forhold, eller om en anmelder henvender sig flere gange.

Whistleblowerordningen blev justeret i 2016. Det skete blandt andet på baggrund af den første evaluering af tilsynsreformen, hvor socialtilsynene gav udtryk for, at flere personer, der henvendte sig til whistleblowerordningen, gerne ville stå frem med navn på deres kritik, og at dette samtidig ville gøre det lettere for tilsynet af følge op på henvendelserne gennem eksempelvis et ekstraordinært tilsynsbesøg.

Der er en vis variation imellem socialtilsynene i forhold til, hvor mange henvendelser de modtager gennem whistleblowerordningen, jf. figur 17.

Figur 17: Antal henvendelser i whistleblowerordningen fordelt på hvert socialtilsyn, 2019

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

Det skal understreges, at de absolutte tal ikke umiddelbart kan sammenlignes på tværs af socialtilsynene grundet variation i porteføljestørrelserne, jf. afsnit 2.3. Set i relation til porteføljestørrelserne er det Socialtilsyn Nord, der har flest henvendelser (32 henvendelser pr.

100 tilbud/plejefamilier i porteføljen). Socialtilsyn Syd har relativt færrest whistleblows (16 henvendelser pr. 100 tilbud/plejefamilie i porteføljen), jf. tabel 15.

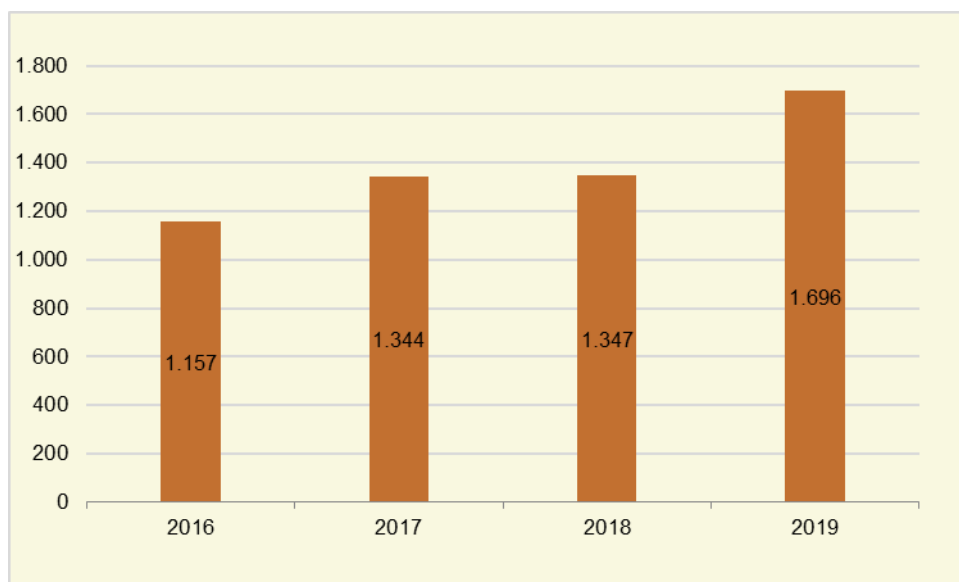
Tabel 15: Antal henvendelser i whistleblowerordningen pr. 100 tilbud/plejefamilie i porteføljen, fordelt på socialtilsyn, 2019

	Nord	Midt	Syd	Øst	Hovedstaden
Antal henvendelser i whistleblowerordningen pr. 100 sociale tilbud/plejefamilie i porteføljen	32	21	16	18	25

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

Det samlede antal henvendelser var stagneret mellem 2017 og 2018, men i 2019 ses en stigning i antallet af henvendelser, jf. figur 18.

Figur 18: Samlet antal henvendelser i whistleblowerordningen, 2016-2019

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

1.8 Magtanvendelser på børne- og ungeområdet

Når der på et socialt tilbud eller i en kommunal plejefamilie foretages en magtanvendelse, skal den indberettes til anbringende kommune og socialtilsynet skal modtage en kopi af indberetningen. Socialtilsynet skal gennemgå de indkomne indberetningsskemaer og vurdere, om de giver anledning til tilsynsmæssige overvejelser.

Socialstyrelsens auditfunktion har indsamlet data om magtanvendelsesindberetninger, som socialtilsynene har modtaget i kopi fra tilbuddene dels for at give et billede af omfanget af magtanvendelser på tilbud og plejefamilier omfattet af socialtilsynet og dels for at give et billede af omfanget og karakteren af tilsynsopgaven.

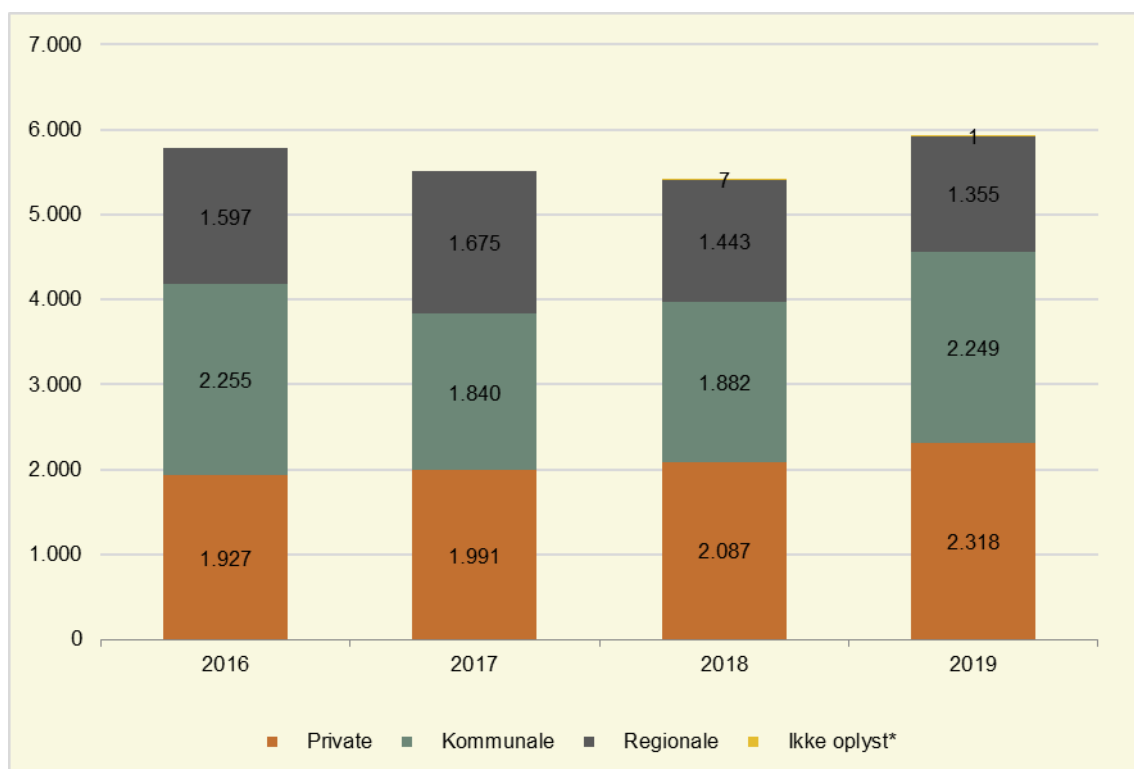
I denne årsrapport formidles niveauet for magtanvendelser på børne- og ungeområdet, da det område grundet lovpligtige indberetningsskemaer vurderes at have en tilstrækkelig datakvalitet, hvilket aktuelt ikke vurderes at være tilfældet for voksenområdet¹¹.

Socialstyrelsen tager forbehold for, at der kan være unøjagtigheder i nedenstående opgørelser af magtanvendelsesindberetningerne på børne- og ungeområdet, som bl.a. kan stamme fra fejl eller mangelfuld udfyldelse af indberetninger fra tilbud og plejefamilier, som socialtilsynene ikke har mulighed for at rette, da de kun modtager en kopi af magtanvendelserne.

Derudover gør Socialstyrelsen særlig opmærksom på, at de historiske data kun i begrænset omfang er mulige at sammenligne over år. Dette skyldes dels forskelle i socialtilsynenes registreringer i årene 2016-2017, og dels at de lovgivne indberetningsskemaer er blevet ændret¹². Nedenfor fremgår de data for perioden 2016-2019, hvor data muliggør, at der kan foretages sammenligninger over tid.

I 2019 var der i alt 5.923 indberetninger om magtanvendelser på indberetninger om magtanvendelser på børne- og ungeområdet. Der er derved sket en stigning af antallet af indberettede magtanvendelser sammenlignet med årene 2016-2018. Der var flest indberetninger på magtanvendelser mod børn og unge på tilbud, der har en privat driftsherre (2.318) efterfulgt af kommunale (2.249) og regionale driftsherrer (1.355), jf. figur 19.

Figur 19: Antallet af indberetninger om magtanvendelse fordelt på driftsherre, 2016-2019

Anm.: *Kategorien "Ikke oplyst" har kun indgået i Socialstyrelsens dataforespørgsel i 2018 og 2019.

** I 2016 mangler der at blive registreret 20 indberetninger i forhold til driftsherre.

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

¹¹ Lovpligtige indberetningsskemaer på voksenområdet trådte i kraft fra 1. januar 2020.

¹² Lov om voksenansvar blev revideret med ikrafttrædelse 1. jan. 2017, hvorfor indholdet i dataforespørgslerne også ændrede sig.

Antallet af indberettede magtanvendelser på tilbud med privat driftsherre er steget fra 2016 til 2019. I samme periode har der været et fald i antallet af indberetninger om magtanvendelser på tilbud med henholdsvis kommunal og regional driftsherre. I 2019 er antallet af magtanvendelser på tilbud med kommunale driftsherre dog steget i forhold til 2017 og 2018. Det skal bemærkes, at de absolutte tal ikke umiddelbart kan sammenlignes på tværs af driftsherretyper, da der ikke er korregeret for, hvor mange pladser hver driftsherretype har.

Der var i 2019 flest indberetninger om magtanvendelser for unge i alderen 13-17 år (3.393) efterfulgt af børn og unge i alderen 7-12 år (2.299). Antallet af indberetninger om magtanvendelse mod børn og unge i alderen 13-17 år er faldet i perioden 2016-2019, hvorimod antallet af magtanvendelser mod børn i alderen 7-12 år er steget, jf. tabel 16.

Tabel 16: Antallet af indberetninger om magtanvendelse fordelt på alder, 2016-2019

	2016	2017	2018	2019
<i>Antal indberetninger fordelt på alder</i>	5.779*	5.522**	5.419	5.923
<i>0-6 år</i>	104	154	44	75
<i>7-12 år</i>	1.486	1.459	1.788	2.299
<i>13-17 år</i>	3.791	3.724	3.454	3.393
<i>18+</i>	319	137	81	117
<i>Ikke oplyst</i>	79	48	52	39

Anm.: *I 2016 mangler der i 20 tilfælde registreringer af alder.

**I 2017 er der 16 registreringer af alder for meget.

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

Det bør imidlertid bemærkes, at antallet af indberetninger om magtanvendelser inden for hver aldersgruppe ikke direkte kan sammenlignes med antallet for de øvrige aldersgrupper, da tallene ikke er korregeret for antallet af anbragte børn og unge inden for de respektive aldersgrupper.

I 2019 var de fleste indberetninger om magtanvendelser på åbne døgninstitutioner (2.942), efterfulgt af private opholdssteder (1.845) og sikrede døgninstitutioner (743), jf. tabel 17.

Tabel 17: Antallet af indberetninger om magtanvendelse fordelt på tilbudstype, 2019

	2019
<i>Antal indberetninger fordelt på tilbudstype</i>	
<i>Privat opholdssted</i>	1.845
<i>Åben døgninstitution</i>	2.942
<i>Delvist lukket afdeling på døgninstitution</i>	178
<i>Delvist lukket døgninstitution</i>	80
<i>Sikret døgninstitution</i>	743
<i>Særlig sikret afdeling på sikret døgninstitution</i>	53
<i>Ukendt/ikke oplyst</i>	82

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

Det bør bemærkes, at antallet af indberetninger ikke kan sammenlignes direkte mellem de enkelte tilbudstyper, da der ikke er korrigeret for antallet af pladser inden for de enkelte tilbudstyper.

Hovedparten af indgrebene har fundet sted på anbringelsesstedet egen matrikel, jf. tabel 18.

Tabel 18: Antallet af indberetninger om magtanvendelse fordelt på sted for indgrebet, 2019

	2019
<i>Antal indberetninger fordelt på sted for indgrebet</i>	
<i>På anbringelsesstedets matrikel</i>	5.098
<i>Intern skole</i>	211
<i>Uden for anbringelsesstedets matrikel</i>	578
<i>Ikke oplyst</i>	36

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

Hovedparten af magtanvendelserne hører under typen "Fysisk magtanvendelse, ved at fastholde og / eller føre, fordi barnet eller den unge var til fare for sig selv eller andre jf. § 9" (4.381), mens der var 628 magtanvendelser af typen "Afværgehjælp, ved at fastholde og / eller føre for at afværge beskadigelsen af ting, jf. lovens § 8", og 613 der hører under "Undersøgelse af person og/ eller opholdsrum ved bestemte grunde til mistanke, jf. lovens § 16 stk. 1", jf. tabel 19.

Der er registreret flere magtanvendelsestyper, end der er magtanvendelsesindberetninger i 2019. Det skyldes, at der i en magtanvendelsesindberetning/situation godt kan være tale om flere typer af magtanvendelse.

Tabel 19: Magtanvendelser fordelt på indgrebs art, 2019

	I alt
Antal magtanvendelsestyper i alt	6.694*
<i>Fordelt på indgrebs art</i>	
Afværgenhjælp, ved at fastholde og / eller føre for at afværge beskadigelsen af ting, jf. lovens § 8	628
Fysisk magtanvendelse, ved fastholde og / eller føre, fordi barnet eller den unge var til fare for sig selv eller andre jf. § 9.	4.381
Fysisk magtanvendelse, ved at fastholde og/eller føre, når barnet eller den unge overtræder regler i en husorden fastsat efter lovens § 4, stk. 2, og magtanvendelsen er nødvendig for at bringe overtrædelsen til ophør, jf. lovens § 9, stk. 3.	107
Tilbageførelse ved rømning, og hvor der har været risiko for, at barnet eller den unge ville skade sig selv eller andre, jf. § 10.	86
Tilbageholdelse med fysisk magt i forbindelse med eller under en anbringelse inden for rammer fastsat af kommunalbestyrelsen, jf. lovens § 11 og bek. § 3 stk. 3, jf. stk.1.	17
Tilbageholdelse ved aflåsning af døre og vinduer på delvis lukket døgninstitutioner eller delvis lukket afdeling, jf. lovens § 12, stk. 4.	75
Fastholdelse ved fysisk magt på delvis lukket døgninstitution eller delvis lukket afdeling, jf. lovens § 13, stk. 3.	10
Isolation på sikret døgninstitutioner eller særlig sikret afdeling, jf. lovens § 14, stk. 1.	45
Undersøgelse af person og/ eller opholdsrum ved bestemte grunde til mistanke, jf. lovens § 16 stk. 1.	613
Undersøgelse af person og opholdsrum på sikret døgninstitution eller særlig sikret afdeling ved anbringelse, besøg eller fravær, jf. lovens § 16, stk. 2.	117
Effekter taget i bevaring, jf. lovens § 16, stk. 6.	179
Påhør eller overvågning af telefon og internet eller afbrydelse eller forhindring af adgang til telefon og internet for unge, anbragt som led i en strafferetlig dom eller kendelse, jf. lovens § 19.	3
Magtanvendelse i øvrigt.	436

Anm.: *I 2019 er der fordelt tre magtanvendelsestyper mere på de forskellige kategorier end der er registreret i "magtanvendelsestyper i alt".

Kategorien "magtanvendelse i øvrigt" indeholder også indberetninger, der ikke indeholder en afkrydsning af magtanvendelsestypen.

Kategorien "Undersøgelse af person og opholdsrum på sikret døgninstitution eller særligt sikret afdeling ved anbringelse, besøg eller fravær, jf. lovens § 16. stk. 2" er udgået som følge af den nye bekendtgørelse om lov om voksenansvar, og var således kun relevant for indberetninger, der har fundet sted før d. 1. feb. 2019.

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

2. Socialtilsynenes økonomi og opgaveportefølje

2.1 Tilsynenes økonomi og finansiering

Socialtilsynenes drift finansieres af kommunerne efter objektive kriterier og omkostningsbaserede takster for godkendelse og driftsorienteret tilsyn, som opkræves fra tilbuddene.

Opgaverne i forbindelse med godkendelse af og tilsyn med generelt godkendte plejefamilier og kommunale plejefamilier finansieres af kommunerne i hver region efter objektive kriterier. Den enkelte kommunes andel af finansieringen fastsættes på baggrund af kommunens andel af 0-17-årige i socialtilsynets dækningsområde.

Tilsyn med sociale tilbud er finansieret ved omkostningsbaserede takster. Det enkelte tilbud afholder dermed selv udgiften for tilsynsbesøg. Taksterne differentieres efter tilbuddets størrelse og tilsynets omfang, og der fastsættes en særlig takst for godkendelse af væsentlige ændringer i allerede eksisterende godkendelser.

Derudover kan socialtilsynene efter § 3, stk. 1, nr. 1 og 2 i lov om socialtilsyn tilbyde tilkøbsydelser i form af konsulentbistand og undervisning relateret til socialtilsynets tilsynsfaglige, socialfaglige eller sundhedsfaglige viden til en kommune, en region eller et tilbud. Socialtilsynenes konsulent- og kursusvirksomhed skal være i umiddelbar tilknytning til socialtilsynets godkendelses- og tilsynsopgaver.

Tilsynstakster

Tilsynstaksterne fastlægges som gennemsnitlige takster ud fra de budgetterede omkostninger, med undtagelse af taksten for skærpet tilsyn der fra 2017 opkræves som 10 pct. af tilsynstaksten pr. påbegyndt måned. Hver takstkategori er desuden differentieret i forhold til antal pladser i tilbuddet, hvor det bærende princip er, at jo flere pladser et tilbud rummer, desto højere er taksten for tilsyn.

Der er visse variationer i taksterne mellem de fem socialtilsyn, og der er ikke et entydigt mønster i, hvilke Socialtilsyn, der har de højeste takster i de respektive kategorier, jf. tabel 20.

Tabel 20: Socialtilsynenes takster i 2019 (kr.)

	Nord	Midt	Syd	Øst	Hovedstaden
<i>Tilsyn med tilbud</i>					
0-7 pladser	35.341	33.795	32.249	35.063	30.708
8-24 pladser	42.409	40.554	38.699	42.076	36.850
25-49 pladser	70.682	67.589	64.498	70.126	61.417
50+ pladser	106.024	150.210	96.747	105.189	92.125
<i>Godkendelse af nyt tilbud</i>					
0-7 pladser	31.378	22.460	22.437	37.729	24.468
8-24 pladser	37.654	22.952	26.925	45.274	29.362
25-49 pladser	62.756	44.920	44.875	75.457	48.936
50+ pladser	94.134	67.380	67.312	113.186	73.404
<i>Væsentlig ændring af eksisterende tilbud</i>					
0-7 pladser	9.998	6.166	8.295	8.261	7.688
8-24 pladser	11.998	7.399	9.954	9.913	9.226
25-49 pladser	19.996	12.332	16.591	16.522	15.376
50+ pladser	29.994	18.499	24.886	24.783	23.064
<i>Skærpet tilsyn</i>					
0-7 pladser	3.534	3.379	3.225	3.506	3.071
8-24 pladser	4.241	4.055	3.870	4.208	3.685
25-49 pladser	7.068	6.759	6.450	7.013	6.142
50+ pladser	10.602	15.021	9.675	10.519	9.212

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

I bilag 3 fremgår udviklingen i de enkelte takster for hvert af de fem socialtilsyn i perioden 2016-2019 i løbende priser.

Tilsynenes samlede indtægter

I fire ud af fem socialtilsyn stammer den største del af indtægterne fra objektiv finansiering. Den eneste undtagelse er Socialtilsyn Hovedstaden, der har en større indtægt fra tilsynstakster, jf. tabel 21.

Tabel 21: Fordelingen af socialtilsynenes indtægter i 2019 (mio. kr.)

	Nord	Midt	Syd	Øst	Hovedstaden	I alt
<i>Indtægter fra objektiv finansiering</i>	20,3	27,3	27,2	22,5	18,1	115,8
<i>Indtægter fra tilsynstakster</i>	15,3	22,5	23,9	21,6	27,0	110,3
<i>Indtægter fra tilkøbsydelse</i>	0,3	0,1	1,2	0,6	1,9	4,1
<i>I alt (inkl. tilkøbsydelse)</i>	35,8	49,9	52,3	44,7	47,0	229,7
<i>I alt (ekskl. tilkøbsydelse)</i>	35,5	49,8	51,1	44,1	45,0	225,6

Anm.: Tallene er afrundede og det samlede tal kan derfor variere fra delsummerne. De summerede tal er beregnet på baggrund af de ikke-afrundede tal.

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

Der ses en begyndende tendens til, at de samlede indtægter fra objektiv finansiering og tilsynstakster ligger på et stabilt niveau, jf. tabel 22.

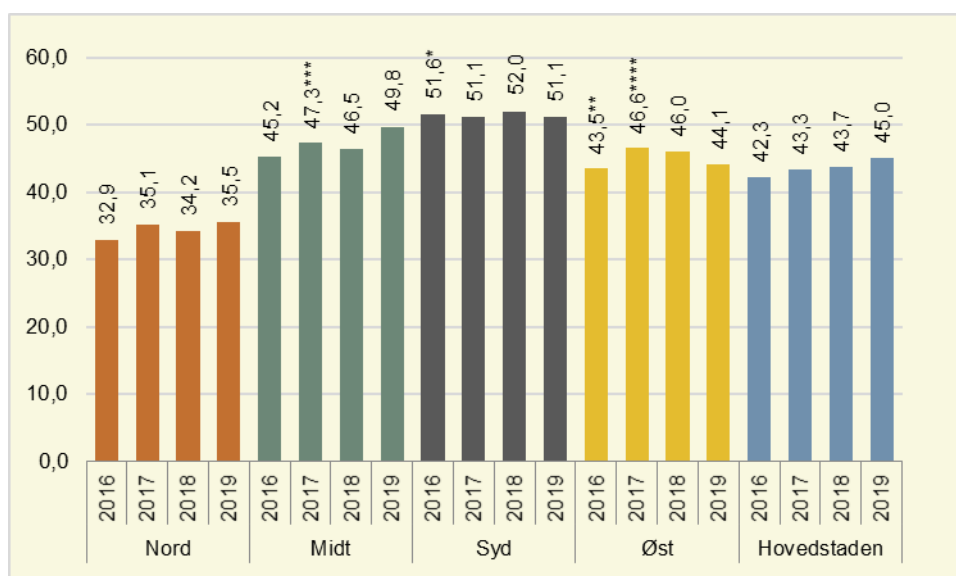
Tabel 22: Socialtilsynenes samlede indtægter fra objektiv finansiering og tilsynstakster i perioden 2016-2019 i løbende priser (mio. kr.)

	2016	2017	2018	2019
Socialtilsynenes samlede indtægter fra objektiv finansiering og tilsynstakster	215,5	223,4	222,5	225,6

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

Der er variationer mellem niveauet af indtægterne på tværs af socialtilsynene, hvor Socialtilsyn Syd har flest indtægter, og Socialtilsyn Nord har færrest, jf. figur 20.

Figur 20: Socialtilsynenes indtægter fra objektiv finansiering og tilsynstakster i perioden 2016-2019 i løbende priser (mio. kr.)

Anm.: Tallene er afrundede, og det samlede tal kan derfor variere fra delsummerne. De summerede tal er beregnet på baggrund af de ikke-afrundede tal.

*I totalen for Socialtilsyn Syd er der fratrasket 0,307 mio. kr. (tilkøbsydelse), som ikke optræder eksplicit i socialtilsynets opdeling mellem indtægter fra objektiv finansiering og indtægter fra tilsynstakster i deres årsrapport.

**Totalen for Socialtilsyn Øst er 1,176 mio. kr. mindre end den angivne total for indtægter fra hhv. objektiv finansiering og tilsynstakster i socialtilsynets årsrapport. Dette skyldes, at socialtilsynet indregner et overskud fra 2014 svarende til 1,176 mio. kr. i den samlede total for 2016.

***I totalen for Socialtilsyn Midt er der fratrasket 0,163 mio. kr. (tilkøbsydelse), som ikke optræder som en selvstændig indtægtskilde.

****I totalen for Socialtilsyn Øst er der fratrasket 1,5 mio. kr. (tilkøbsydelse), som ikke optræder som en selvstændig indtægtskilde.

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

Årsagen til forskellen på indtægterne er størrelsen på tilsynenes opgaveportefølje, hvor Socialtilsyn Syd ved udgangen af 2019 havde den største opgaveportefølje, og Socialtilsyn Nord havde den mindste, jf. afsnit 2.3.

Tilkøbsydelse

Socialtilsynene kan, jf. bekendtgørelse om socialtilsyn § 3, stk. 1, nr. 1 og 2, udbyde tilkøbsydelse. Det kan f.eks. være, at socialtilsynene tilbyder kurser eller undervisning til kommuner eller tilbud om emner, der relaterer sig til socialtilsynets virksomhed.

Tabel 23 nedenfor viser, hvilke tilkøbsydelse de enkelte socialtilsyn udbød i 2019. Ikke alle ydelse blev købt.

Tabel 23: Socialtilsynenes udbudte tilkøbsydelser, 2019

<i>Nord</i>	• Temadag om overgreb • Kursus i reglerne om magtanvendelse på voksenområdet • Tilsyn med dagtilbud • Konsulentopgaver, for eksempel i form af besigtigelse af fysiske rammer
<i>Midt</i>	• Tilsyn med aflastning (SEL § 84) • Tilsyn med socialpædagogisk bistand (SEL § 85) • Tilsyn med beskyttet beskæftigelse (SEL § 103) • Tilsyn med aktivitets- og samværstilbud (SEL § 104) • Tilsyn med domfældte udviklingshæmmede (kriminalpræventive tilsyn) • Tilsyn med plejeboliger og friplejeboliger (SEL § 151) • Pædagogisk tilsyn med dagtilbud (0-6 år) • Introduktion til magtanvendelsesreglerne • Støtte til voksne i økonomiske forhold
<i>Syd</i>	• Kvalitetsvurdering af dagpleje, børnehaver og vuggestuer • Certificering og kvalitetsvurdering af plejehjem, herunder lovpligtige tilsyn • Særlige udredninger i komplekse sager for tilbud eller myndighedsudøver • Kvalitetsvurdering af danskuddannelse for voksne udlændinge, herunder lovpligtige tilsyn • Kvalitetsvurdering af beskyttet beskæftigelse samt aktivitets- og samværstilbud (§ 103 og § 104) • Seminarer, kurser og ad hoc-opgaver • Overblik/opsamling af udførte tilsyn til en driftsherre - kommunal som privat
<i>Øst</i>	• Tilsyn med beskyttet beskæftigelse samt samværs og aktivitetstilbud efter servicelovens § 103 og § 104, som ikke er en del af et andet tilbud • Andre tilsyn eller vurderingsopgaver, fx tilsyn på julemærkehjemmene • Kursus om arbejdet med børn og unge med skæv udviklingsprofil • Kursus om plejefamiliers rettigheder og pligter i arbejdet med anbragte børn og unge • Grundkursus for generelt godkendte plejefamilier • Kursus om magtanvendelse (voksne) og lov om voksenansvar (børn og unge) • Kursus om sociale medier og digitale platforme
<i>Hoved-Staden</i>	• Tilsyn med tilbud • Skriftlig behandling af magtanvendelser • Undervisning i lov om voksenansvar • Grundkursus til plejefamilier

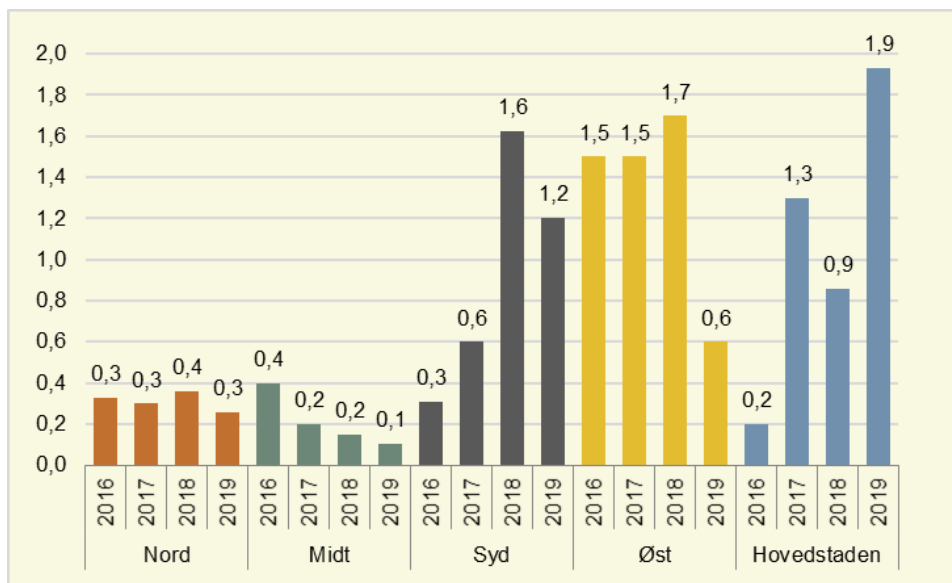
Anm.: Socialtilsynene anvender forskellige kategoriseringer for de tilkøbsydelser, de hver især udbyder.

Kilde: Oplysninger om socialtilsynenes udbudte tilkøbsydelser stammer fra socialtilsynenes egne årsrapporter samt fra socialtilsynenes hjemmesider.

Den generelle tendens viser, at socialtilsynenes indtægter fra tilkøbsydelser er steget i perioden fra 2016 til 2019. Indtægterne fra tilkøbsydelser på landsplan er steget fra 2,7 mio. kr. i 2016 til 4,1 mio. kr. i 2019 (opgjort i løbende priser hvilket betyder, at tallene ikke er pristalsregulerede).

Den største stigning i indtægter fra tilkøbsydelser er sket i Socialtilsyn Hovedstaden, der har en væsentlig højere indtægt fra tilkøbsydelser i 2019 end i 2018. I Socialtilsyn Hovedstaden er indtægter fra tilkøbsydelser steget fra 0,9 mio. kr. i 2018 til 1,9 mio. kr. i 2019, jf. figur 21.

Figur 21: Udviklingen i socialtilsynenes indtægter fra tilkøbsydelse i perioden 2016-2019 (mio. kr.)

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

2.2 Personale og kompetencer i socialtilsynene

Et af formålene med tilsynsreformen er at sikre, at socialtilsynene kan udfordre tilbuddene på deres pædagogiske tilgang, på deres behandling af borgerne og på deres styringsmæssige forhold som for eksempel økonomien.

I 2019 var 352 årsværk beskæftiget i de fem socialtilsyn. Socialtilsynene har en meget ensartet porteføljestørrelse pr. tilsynskonsulent og pr. medarbejder, når der ses på den samlede opgaveportefølje i forhold til antal tilsynskonsulenter og årsværk, jf. tabel 24.

Tabel 24: Oversigt over medarbejdere i de fem socialtilsyn, 2019 (årsværk)

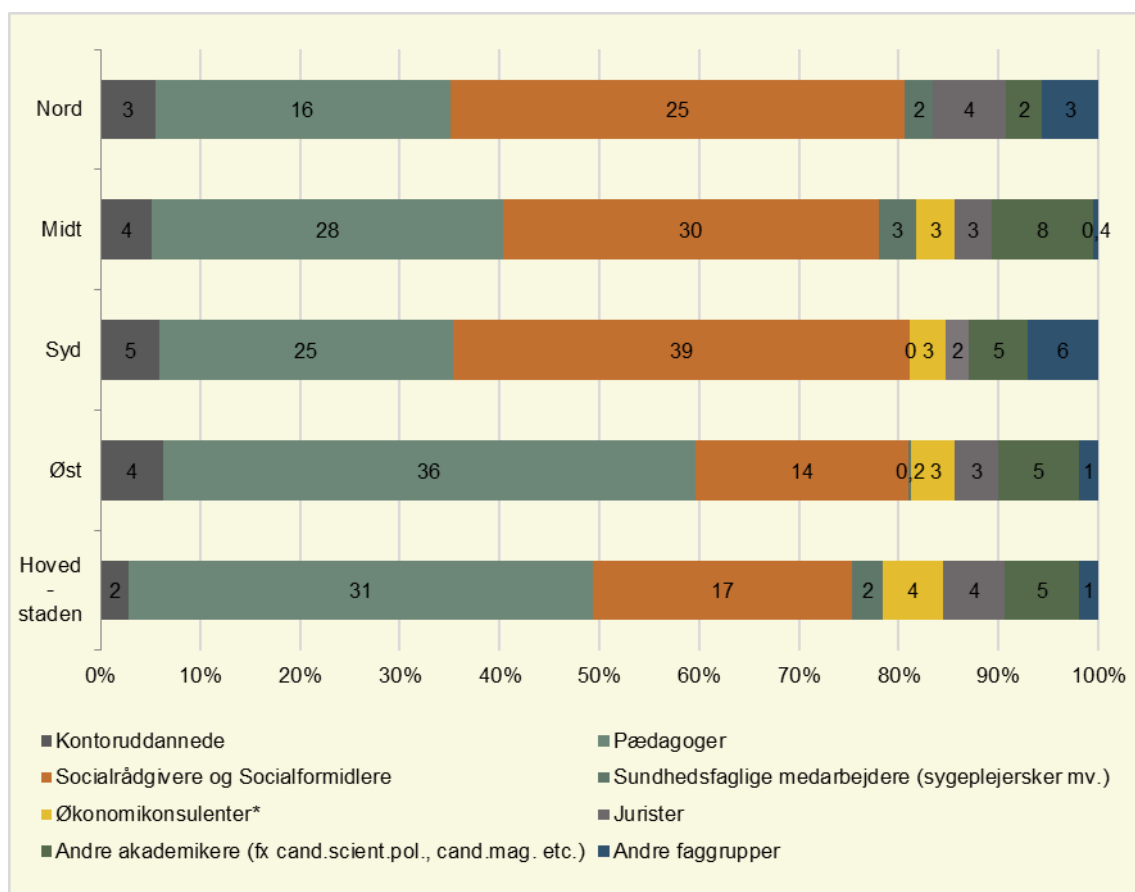
	Nord	Midt	Syd	Øst	Hovedstaden	I alt
Antal årsværk (afrundet)	55	79	85	68	66	352
- Heraf ledelse	4	5	5	4	5	23
- Heraf stab/administration	8	11	14	17	11	61
- Heraf tilsynskonsulenter	43	63	66	47	50	268
Gennemsnitligt antal tilbud/plejefamilier pr. tilsynskonsulent	6	6	7	8	10	7
Gennemsnitligt antal tilbud/plejefamilier pr. årsværk	5	5	5	6	8	6

Anm.: Opgørelse pr. 31/12 2019. Tallene er afrundede, og det samlede antal kan derfor variere fra delsummerne.

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

De største medarbejdergrupper i socialtilsynene har en pædagogisk eller socialfaglig baggrund. Det varierer på tværs af tilsynene, hvilken af disse medarbejdergrupper, der er størst, jf. figur 22.

Figur 22: Medarbejdernes uddannelsesmæssige baggrund i de fem socialtilsyn, 2019 (årsværk)

Anm.: Opgørelse pr. 31/12 2019. Tallene er afrundede, og det samlede antal kan derfor variere fra delsummerne.

*Økonomikonsulenter indeholder både akademiske og ikke-akademiske uddannelser.

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

2.3 Tilsynenes opgaveporteføljer

De fem socialtilsyn har ansvaret for at godkende og føre driftsorienteret tilsyn med sociale tilbud og plejefamilier. Ved udgangen af 2019 var der 5.879 plejefamilier og 1.974 sociale tilbud, dvs. en samlet opgaveportefølje på 7.853 plejefamilier og tilbud på landsplan. Socialtilsyn Syd har den største opgaveportefølje, mens Socialtilsyn Nord har den mindste opgaveportefølje, jf. tabel 25.

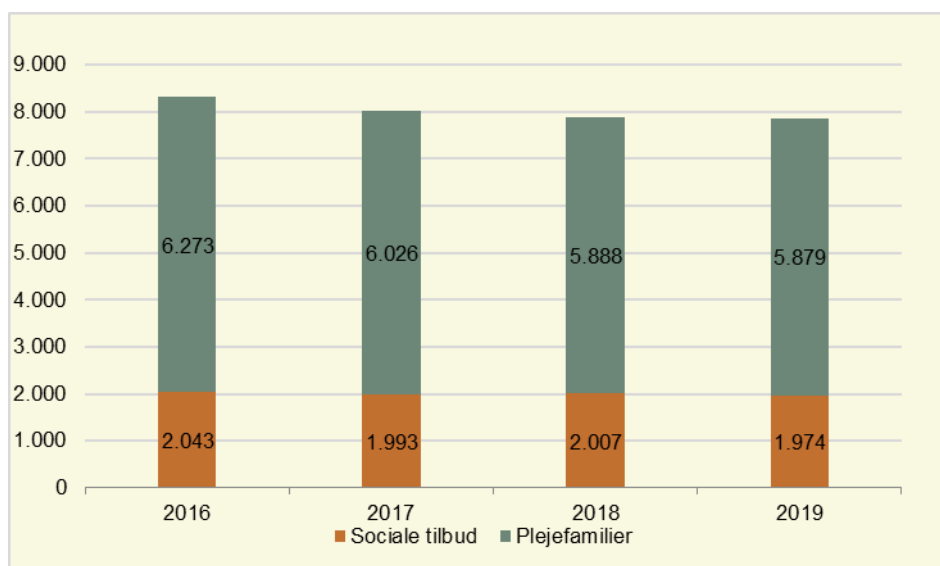
Tabel 25: Antal sociale tilbud og plejefamilier fordelt på de fem socialtilsyn, 2019

	Nord	Midt	Syd	Øst	Hovedstaden	I alt
Antal sociale tilbud i alt	279	362	438	385	510	1.974
Antal plejefamilier i alt	1.018	1.434	1.475	1.100	852	5.879
Samlet opgaveportefølje	1.297	1.796	1.913	1.485	1.362	7.853

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

Der har været et fald i opgaveporteføljen på både tilbuds- og plejefamilieområdet fra 2016 til 2019, jf. figur 23.

Figur 23: Den samlede opgaveportefølje for de fem socialtilsyn, 2016-2019

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn

Det skal bemærkes, at opgaveporteføljerne løbende ændrer sig blandt andet pga. sammenlægninger af tilbud, oprettelse af nye tilbud, godkendelse af nye plejefamilier eller ophør og lukning af plejefamilier og sociale tilbud.

Tilsyn med BPA-arbejdsgiverfunktion

Socialtilsynene fik fra 1. januar 2018 til opgave at godkende og føre driftsorienteret tilsyn med foreninger og private virksomheder, der varetager eller ønsker at varetage arbejdsgiverfunktioner i ordninger med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance (BPA) efter §§ 95 og 96 i lov om social service, jf. lov om socialtilsyn § 18 a.

Godkendelsen og det driftsorienterede tilsyn med foreninger og virksomheder, der varetager arbejdsgiverfunktionen i forbindelse med ordninger om BPA, har en anden karakter end socialtilsynets øvrige godkendelses- og tilsynsopgaver. Dette ses eksempelvis ved, at kvalitetsmodellen ikke skal benyttes. Der er i bekendtgørelse om socialtilsyn § 21 opstillet tre betingelser for godkendelse af de omfattede foreninger og virksomheder. De tre betingelser for godkendelse er:

- 1) foreningen eller den private virksomhed skal være solvent,
- 2) foreningen eller den private virksomhed skal have en kompetent ledelse og benytte sig af ekstern faglig supervision eller anden form for sparring for ledelse og medarbejdere, og
- 3) ledelsen af foreningen eller den private virksomhed skal kunne påvise, at der i foreningen eller den private virksomhed er kendskab til ansættelsesret. Kendskabet skal påvises ved, at ledelsen indsender relevant dokumentation til socialtilsynet, f.eks. om tidligere relevant erfaring, gennemførte kurser, uddannelser m.v.

Hertil kommer et krav om, at foreningerne eller virksomhederne skal indsende årsbudget og revideret regnskab til socialtilsynet.

Foreninger og private virksomheder, der før 1. januar 2018 varetog BPA-arbejdsgiverfunktioner, skulle senest 1. juli 2019 være godkendt efter de nye regler af socialtilsynet.

De fem socialtilsyn godkendte og førte i 2019 tilsyn med i alt 24 foreninger eller private virksomheder med BPA-arbejdsgiverfunktion i 2019, jf. tabel 26.

Tabel 26: Antal godkendte foreninger eller private virksomheder med BPA-arbejdsgiverfunktion i 2019 fordelt på socialtilsyn

	Nord	Midt	Syd	Øst	Hovedstaden	I alt
Antal foreninger eller private virksomheder med BPA-arbejdsgiverfunktion	3	3	2	5	11	24

Kilde: Data fra de fem socialtilsyn samt fra socialtilsynenes hjemmesider

3. Klager og klagesagsbehandling

Socialtilsynets afgørelser kan påklages til Ankestyrelsen, jf. socialtilsynslovens § 19. I 2019 modtog Ankestyrelsen 35 klagesager fra de fem socialtilsyn om afgørelser truffet efter lov om socialtilsyn, og der blev realitetsbehandlet og truffet afgørelse i 30 sager på området. I 2018 modtog Ankestyrelsen 46 klagesager fra de fem socialtilsyn om afgørelser truffet efter lov om socialtilsyn, og der blev realitetsbehandlet og truffet afgørelse i 50 sager på området.

Afgørelserne i 2019 fordeler sig således:

Tabel 27: Afgørelser efter socialtilsynsloven truffet af Ankestyrelsen i 2019

	Nord	Midt	Syd	Øst	Hovedstaden	I alt
Afgørelser i alt	7	6	2	9	6	30
Stadfæstet	5	5	2	5	3	20
Ændret/ophævet	1	1	0	2	1	5
Hjemvist	1	0	0	2	2	5

Kilde: Data fra Ankestyrelsen

Der har været flere forskellige emner, som er blevet behandlet af Ankestyrelsen i løbet af 2019. Ankestyrelsen har primært behandlet klagesager om ophør af godkendelse som plejefamilie og klagesager i forhold til ændringer af vilkårene for godkendelsen som plejefamilie.

Ankestyrelsen har også haft klagesager om socialtilsynets fastsættelse af takster for godkendelse og driftsorienteret tilsyn. Ankestyrelsen har behandlet sager om, hvorvidt socialtilsynet har været berettiget til at fastsætte en takst samt fastsættelsen af takstens størrelse.

Ankestyrelsen har herudover også haft enkelte sager om godkendelse af botilbud

Tabel 28: Afgørelser om aktindsigt efter offentlighedsloven i 2019

	Nord	Midt	Syd	Øst	Hovedstaden	I alt
Afgørelser i alt	1	1	0	0	0	2
Stadfæstet	1	1	0	0	0	2
Ændret/ophævet	0	0	0	0	0	0
Hjemvist	0	0	0	0	0	0

Kilde: Data fra Ankestyrelsen

Ved udgangen af 2019 havde Ankestyrelsen 11 verserende sager, som fordeler sig således:

Tabel 29: Verserende klagesager i Ankestyrelsen pr. 31. december 2019

	Antal
Nord	1
Midt	6
Syd	0
Øst	3
Hovedstaden	1

Kilde: Data fra Ankestyrelsen

Efter retssikkerhedslovens § 76 har Ankestyrelsen pligt til på landsplan at koordinere praksis. Som led i vejledningen om praksis offentliggør Ankestyrelsen principafgørelser. Offentliggørelsen sker i Ankestyrelsens principmeddelelser. Alle principmeddelelserne kan ses i Ankestyrelsens principdatabase og Retsinformation.

I 2019 har Ankestyrelsen i forhold til socialtilsynene offentliggjort principmeddelelse 2-19, som vedrører en kommunal afgørelse om, hvorvidt et botilbudslignende tilbud er egnet for en borger. 2-19 berører også socialtilsynets godkendelse af botilbudslignende tilbud.

Der er nu i alt 10 offentliggjorte principmeddelelser på området. Principmeddelelserne er offentliggjorte anonymiserede afgørelser, som er en bindende retskilde for socialtilsynene. Socialtilsynene skal derfor anvende Ankestyrelsens principmeddelelser ved senere afgørelser i tilsvarende sager.

Andre aktiviteter

Ankestyrelsen deltager i en række samarbejds møder, og er løbende i dialog med Socialstyrelsen om udviklingen på området. Denne dialog har til formål at understøtte Ankestyrelsens rolle som klageinstans og praksisdannende og Socialstyrelsens rolle som auditfunktion.

Det er aftalt, at Ankestyrelsen holder cirka to dialogmøder om året med socialtilsynene og Socialstyrelsen, hvor der er mulighed for at drøfte forskellige, særligt juridiske, problemstillinger på området. Ankestyrelsen vejleder også løbende om en række spørgsmål inden for lov om socialtilsyn.

Bilag 1

Links til socialtilsynenes årsrapporter

Nedenfor findes links til hvert af de fem socialtilsyns årsrapporter:

Socialtilsyn Nord

Socialtilsyn Midt

Socialtilsyn Syd

Socialtilsyn Øst

Socialtilsyn Hovedstaden

Bilag 2

Lov om socialtilsyn trådte i kraft 1. januar 2014. Formålet med loven er, at borgeren ydes en indsats, der er i overensstemmelse med offentlige og private tilbud efter lov om social service. Dette opnås ved en systematisk, ensartet, uvildig og fagligt kompetent varetagelse af opgaverne med at godkende og føre driftsorienteret tilsyn med tilbuddene og plejefamilierne.

Hovedelementer i lov om socialtilsyn

Formålet med socialtilsynet kan overordnet opridses i fem hovedelementer¹³:

- Et mere professionelt og uafhængigt tilsyn
- Fra tilfældige indsatser til systematisk inddragelse af viden
- Borgerne i centrum
- Alle sociale døgntilbud og ambulante stofmisbrugsbehandlingstilbud skal godkendes
- Bedre styr på økonomien

Et mere professionelt og uafhængigt tilsyn

Tilsynsopgaven består i at bidrage til at sikre og udvikle kvaliteten af tilbuddene i hele landet. Derudover består opgaven i at kontrollere, at der ikke foregår snyd og misbrug på stedet, at offentlige midler bruges korrekt, og at borgerne behandles ordentligt. Det forudsætter, at personalet i socialtilsynene skal have et stærkt fagligt indblik i bl.a. sociale metoder, pædagogik, økonomi og jura.

Der er i lov om socialtilsyn desuden fokus på uvildighed i tilsynet, som blev sikret ved overdragelse af tilsynsansvaret fra kommunerne til de fem socialtilsyn. Den enkelte tilsynskommune fører ikke tilsyn med tilbud beliggende i egen kommune. Her føres tilsynet af et af de øvrige socialtilsyn.

Fra tilfældige indsatser til systematisk inddragelse af viden

Der stilles krav om, at alle tilbud har en professionel tilgang, og at de formår at sikre, at borgeren trives og helst forbedrer borgerens situation. Endvidere skal alle tilbud løbende opdatere deres viden og forbedre deres kompetencer samt sikre, at der sker en systematisk inddragelse af viden i indsatser til borgerne.

Borgeren i centrum

Målsætningen for de sociale døgntilbud er at forbedre borgerens situation og bidrage til borgerens trivsel. I den forbindelse er det vigtigt, at den enkelte borger er centrum for indsatsen. Samtaler med borgerne og systematiske trivselsvurderinger er et væsentligt bidrag til at afdække svigt og udvikle kvaliteten.

Derfor er der i det nye tilsyn stort fokus på borgeren. Samtidig skal bekymrende oplysninger altid viderebringes fra den visiterende kommune til socialtilsynet.

Alle sociale døgntilbud og ambulante stofmisbrugsbehandlingstilbud skal godkendes

Alle borgere skal have adgang til samme kvalitet i indsatsen, uanset om de er tilknyttet et kommunalt eller privat tilbud. Derfor skal alle sociale døgntilbud og ambulante stofmisbrugsbehandlingstilbud godkendes. Socialtilsynene skal desuden som led i det driftsorienterede tilsyn besøge alle omfattede tilbud mindst én gang om året.

¹³ Jf. "Aftale om Et Nyt Socialtilsyn" af 25. oktober 2012.

Bedre styr på økonomien

Det er vigtigt, at tilbud til udsatte og handicappede borgere har en bæredygtig økonomi, ligesom det er vigtigt, at de økonomiske ressourcer anvendes hensigtsmæssigt og til gavn for borgerne. Derfor skal socialtilsynene godkende tilbuddets samlede budget samt have indsigt i tilbuddets regnskab for dermed at kunne følge udviklingen i økonomien. Der stilles også krav til tilbuddene med henblik på at sikre gennemslagskraft med økonomien, økonomisk soliditet og høj faglig kvalitet.

De fem kommunale socialtilsyn

Der er etableret ét socialtilsyn i hver region, som er dækningsområde for hvert socialtilsyn. Ingen socialtilsyn fører tilsyn med tilbud i egen kommune. Denne opgave varetager et af de øvrige socialtilsyn.

Socialtilsynet er placeret i fem kommuner:

- Socialtilsyn Hovedstaden i Frederiksberg Kommune
- Socialtilsyn Øst i Holbæk Kommune
- Socialtilsyn Syd i Faaborg-Midtfyn Kommune
- Socialtilsyn Midt i Silkeborg Kommune
- Socialtilsyn Nord i Hjørring Kommune

Tilsynskommunerne har ansvaret for at godkende og føre driftsorienteret tilsyn med alle sociale tilbud i regionen. Det omfattede i 2019:

- Plejefamilier (SEL § 66, stk. 1, nr. 1 og 2)
- Private opholdssteder (SEL § 66, stk. 1, nr. 5)
- Døgninstitutioner (SEL § 66, stk. 1, nr. 6)
- Stofmisbrugsbehandling (SEL § 101 og § 101a)
- Midlertidige botilbud til voksne (SEL § 107)
- Længerevarende botilbud til voksne (SEL § 108)
- Krisecentre (SEL § 109)
- Herberg og forsorgshjem (SEL § 110)
- Tilbud i form af hjælp og støtte (SEL § 83-87, 97, 98 og 102)
- Alkoholmisbrugsbehandling (SUL § 141 (offentlig finansiering))
- BPA-arbejdsgiverfunktion (SEL §§ 95 og 96)

Socialtilsynenes afgørelser kan påklages til Ankestyrelsen, der som ankeinstans har til opgave at være praksisdannende på området.

Socialstyrelsens rolle og udvalgte fokusområder i 2019

Socialstyrelsen har en national auditfunktion i relation til socialtilsynene. Det indebærer, at Socialstyrelsen skal bidrage til en effektiv og ensartet implementering af tilsynsreformen. Derudover skal Socialstyrelsen løbende følge praksis i socialtilsynene, herunder foretage stikprøver, ligesom Socialstyrelsen løbende skal understøtte udførelsen af godkendelses- og tilsynsopgaven med relevant vejledning og materiale.

Understøttelsen af godkendelses- og tilsynsopgaven sker eksempelvis igennem undervisning, tematiserede læringsgrupper og dialogmøder, hvor viden, udfordringer og løsninger deles, ligesom Socialstyrelsen vejleder i forståelsen og anvendelsen af tilsynsredskaber og

kvalitetsmodellen. Socialstyrelsens analyser og vejledninger kan findes i Håndbog for socialtilsyn¹⁴. Kvalitetsmodellen er nærmere beskrevet i bilag 3.

Socialstyrelsen har ikke beføjelser i forhold til socialtilsynene og skal ikke som led i stikprøvekontrollen føre tilsyn med lovligheden af socialtilsynenes opgavevaretagelse. Denne opgave varetages af det kommunale tilsyn, der er placeret hos Ankestyrelsen.

Udvalgte fokusområder i 2019

Socialstyrelsen gennemførte i 2019 en række aktiviteter i forbindelse med auditfunktionens rolle med at følge og understøtte socialtilsynenes opgavevaretagelse. Nedenfor omtales udvalgte fokusområder.

Socialstyrelsens auditfunktion satte blandt andet særligt fokus på godkendelsen af plejefamilier, hvilket mundende ud i et nyt godkendelseskoncept af plejefamilier. Det nye koncept skal være med til at sikre, at socialtilsynet foretager en grundig undersøgelse af ansøgerfamilierne, herunder at kvaliteten i ansøgerfamilien afdækkes systematisk og målrettet med afsæt i § 6 i lov om socialtilsyn. Derudover er konceptet med til at sikre, at godkendelsesprocessen er ensartet på tværs af de fem socialtilsyn.

Socialtilsynet skal, som led i godkendelsen, tilbyde ansøgere et grundkursus i at være plejefamilie og besøge ansøgers hjem minimum to gange. For at understøtte socialtilsynet i godkendelsesprocessen, udarbejdede og publicerede Socialstyrelsens auditfunktion følgende vejledning og redskaber i Håndbog for socialtilsyn:

- Undervisningsvejledning til grundkursus i at være plejefamilie
- Redskab til afdækning af ansøgers mentaliseringsressourcer
- Redskab til observation
- Redskab til afdækning af hjemmeboende børns perspektiver

I 2019 gennemførte Socialstyrelsens auditfunktion to auditforløb med deltagelse af socialtilsynene, der satte fokus på henholdsvis socialtilsynenes vurdering af kvalitetsmodellens tema "Organisation og ledelse", og socialtilsynenes dialogforløb i forbindelse med overvejelser om påbud. På baggrund af auditforløbene blev to auditrapporter udarbejdet og offentliggjort i Håndbog for socialtilsyn.

På baggrund af auditforløbet om socialtilsynenes vurdering af temaet "Organisation og ledelse", opstillede Socialstyrelsens auditfunktion en række opmærksomheder, der med afsæt i en risikovurdering kan kvalificere bedømmelsen af en flere af temaets indikatorer. De oplistede opmærksomheder udgør primært en struktureret videndeling på tværs af alle fem socialtilsyn. Herudover tilføjede Socialstyrelsen supplerende opmærksomheder om forhold, som socialtilsynene med fordel kan iagttage, når temaet "Organisation og ledelse" skal vurderes. I forlængelse af de opstillede opmærksomheder gav Socialstyrelsen faglige anbefalinger, som har til hensigt at styrke vurderingen af temaet "Organisation og ledelse" og sikre en mere ensartet udvikling af tilsynspraksis i de fem socialtilsyn. Socialstyrelsen har på baggrund af auditforløbet igangsat et udviklingsarbejde af et fælles vidensgrundlag om begreberne "ekstern supervision og faglig sparring".

I forbindelse med den politiske opfølgning på socialtilsynsreformen i første halvår 2016 var der et politisk fokus på socialtilsynenes dialogforpligtelse. Formålet med auditforløbet om

¹⁴ Håndbogen for socialtilsyn kan findes på Socialstyrelsens hjemmeside:
<https://socialstyrelsen.dk/tvaergaende-omrader/socialtilsyn/redskaber-for-tilsynsforende>

dialogforløb i forbindelse med overvejelser om påbud var derfor, at skabe en struktureret ramme, hvor socialtilsynene kunne dele viden og udveksle erfaringer om de dialogforløb, som socialtilsynene har med de tilbud, hvor socialtilsynet har gjort sig tilsynsmæssige overvejelser, der kan give anledning til varsling af et (eller flere) påbud. Endvidere var formålet, at Socialstyrelsen på baggrund af drøftelserne på auditmødet opstillede konkrete anbefalinger til socialtilsynenes fremadrettede praksis. Her anbefalede Socialstyrelsen, at der på tværs af socialtilsynene opnås en mere ensartet forståelse af dialogbegrebet og en fælles forståelsesramme for de tilsynsfaglige overvejelser i tilrettelæggelsen af det enkelte dialogforløb, som kan omsættes til en mere ensartet tilsynspraksis. Socialstyrelsen har på baggrund af auditforløbet igangsat et udviklingsarbejde af en faglig vejledning om socialtilsynenes dialogforpligtelse.

Bilag 3

Kvalitetsmodellen udgør rammen om socialtilsynets kvalitetsvurdering af sociale tilbud og plejefamilier.

Kvalitetsmodellens udformning og struktur bygger på en række grundlæggende præmisser med afsæt i de politiske intentioner og ønsker for tilsynsreformen, som blev fastlagt i forbindelse med udarbejdelsen af lov om socialtilsyn i 2013. I forbindelse med evalueringen af tilsynsreformen i 2016, blev de grundlæggende præmisser for kvalitetsmodellen fastholdt.

Præmisserne for kvalitetsmodellen er bl.a. at:

- Kvalitetsmodellen er generisk, hvorfor kriterier og indikatorer inden for syv temaer gælder for alle typer tilbud. Nogle tilbud kan imidlertid undtages enkelte indikatorer
- Kvalitetsmodellen er resultatorienteret, så fokus er på, hvilke resultater der skabes for borgerne
- Kvalitetsmodellen et dialogredskab mellem socialtilsynet og tilbuddet, og indeholder talscorer som ikke kan stå alene og altid skal ses i forlængelse af en skriftlig vurdering.

Socialtilsynet skal anvende kvalitetsmodellen ved både godkendelse og driftsorienteret tilsyn med sociale tilbud og plejefamilier. Vurderingen af kvaliteten i et tilbud eller en plejefamilie beror på en konkret faglig vurdering af de enkelte tilbud og plejefamiliers indsats i relation til målgruppen, ledelses- og medarbejderforhold, fysiske rammer mv.

Der er to udgaver af kvalitetsmodellen, som er målrettet henholdsvis tilbud og plejefamilier.

Kvalitetsmodellen understøtter formålet de lovgivningsmæssige intentioner med oprettelsen af socialtilsynene, herunder at socialtilsynet systematisk, ensartet, uvildig og fagligt kompetent skal varetage opgaven med at godkende og føre driftsorienteret tilsyn med tilbuddene.

Kvalitetsmodellen er opdelt i syv temaer, der er fastlagt i § 6, stk. 2 nr. 1-6 og 8 i lov om socialtilsyn:

- Uddannelse og beskæftigelse
- Selvstændighed og relationer
- Målgrupper, metoder og resultater
- Sundhed og trivsel
- Organisation og ledelse
- Kompetencer
- Fysiske rammer

I § 6, stk. 2 nr. 7 fremgår temaet økonomi, som adresseres og skal vurderes særskilt i henhold til bekendtgørelsen, og derved ikke er indeholdt i selve kvalitetsmodellen.

Kvalitetsmodellens syv temaer består hver især af en række kvalitetskriterier og -indikatorer. Kriterierne er udtrykt som konkrete mål for indsatsen i tilbuddene. For hvert kvalitetskriterium er der en eller flere kvalitetsindikatorer.

Kvalitetsmodellens generiske karakter betyder, at socialtilsynet skal vurdere kvaliteten i alle tilbud ud fra de samme kriterier og indikatorer. Dette skal sikre ensartethed og gennemsigtighed

i kvalitetskravene samt sammenlignelighed i socialtilsynets arbejde. Nogle tilbudstyper er undtaget enkelte indikatorer, og enkelte indikatorer gælder kun for nogle tilbudstyper.

Hvordan anvendes kvalitetsmodellen?

Ved godkendelsen af et tilbud eller en plejefamilie skal socialtilsynet tage stilling til om det er sandsynligt, at tilbuddet kan levere den fornødne kvalitet, og vurdere tilbuddet/plejefamiliens forudsætninger og forventede evne til at opfylde kvalitetsmodellens indikatorer og kriterier.

Ved det driftsorienterede tilsyn skal socialtilsynet vurdere om tilbuddet fortsat har den fornødne kvalitet. Her kan eksisterende praksis og konkrete resultater for borgerne indgå i socialtilsynets vurdering af kvaliteten i tilbuddet.

Kvalitetsmodellens indikatorer bedømmes på baggrund af en talscore. Bedømmelsen af indikatorerne understøtter vurderingen af kriterierne, hvilket resulterer i en samlet skriftlig kvalitetsvurdering af hvert tema.

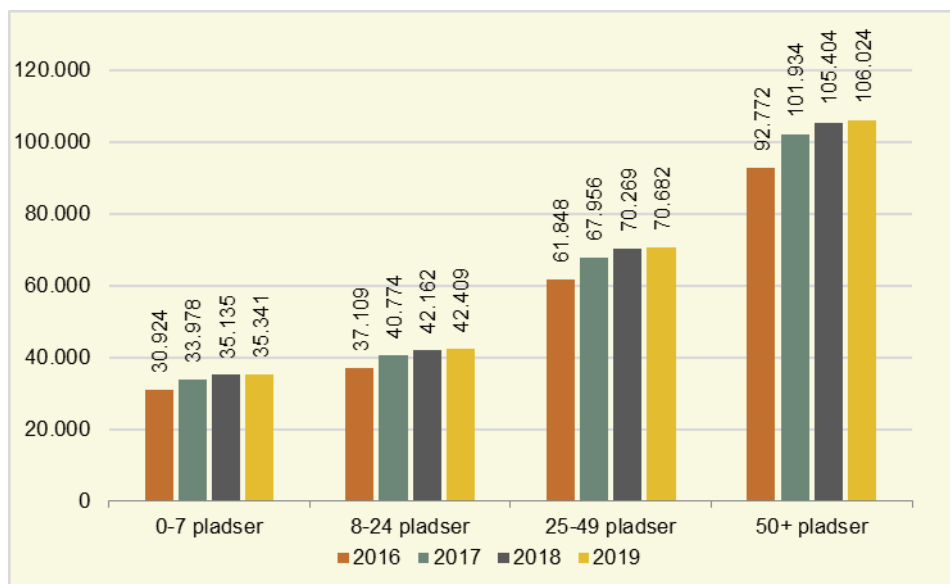
Kvalitetsvurderingen formidles til tilbuddet i en rapport, der kan danne baggrund for socialtilsynets dialog med tilbuddet om kvaliteten i tilbuddet/plejefamilien.

Socialtilsynets skriftlige vurdering af kvaliteten i tilbuddet/plejefamilien på temaniveau offentliggøres Tilbudsportalen, forudsat, at tilbuddet godkendes.

Bilag 4

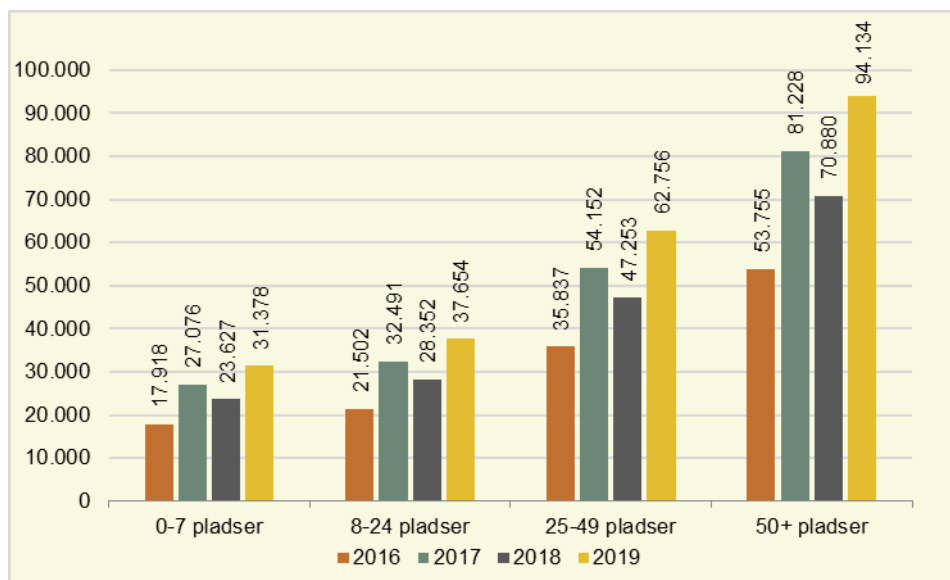
Figur 24-27 viser udviklingen i Socialtilsyn Nords takster for henholdsvis tilsyn med tilbud, godkendelse af nye tilbud, godkendelse af væsentlige ændringer og skærpet tilsyn.

Figur 24: Udviklingen i Socialtilsyn Nords takster for tilsyn med tilbud, 2016-2019 (kr.)

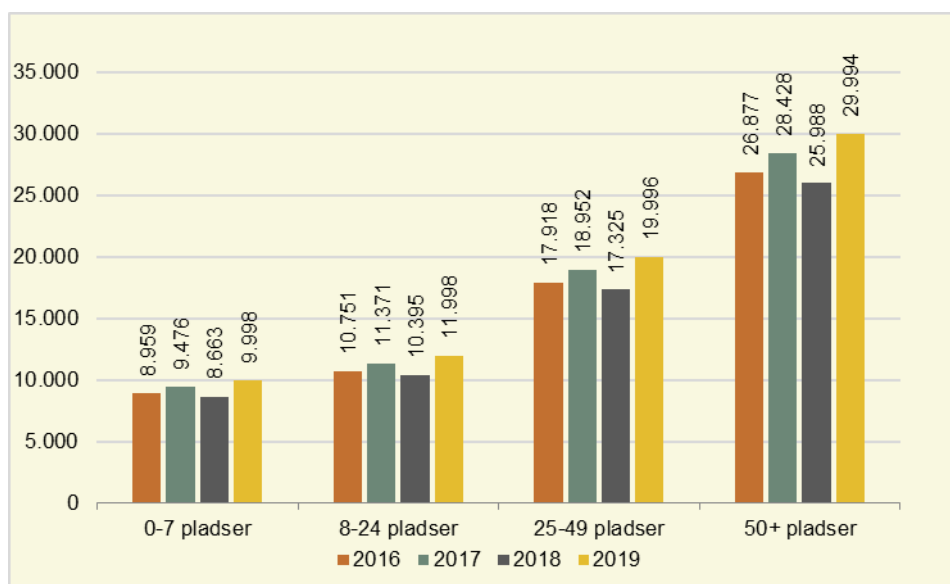
Kilde: Data fra Socialtilsyn Nord

Figur 25: Udviklingen i Socialtilsyn Nords takster for godkendelse af nye tilbud, 2016-2019 (kr.)

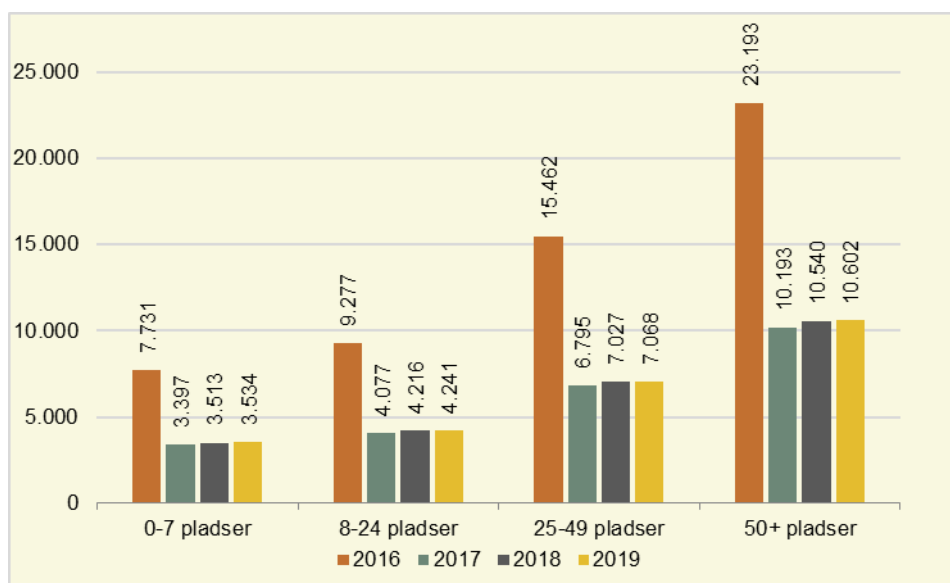
Kilde: Data fra Socialtilsyn Nord

Figur 26: Udviklingen i Socialtilsyn Nords takster for væsentlige ændringer, 2016-2019 (kr.)

Kilde: Data fra Socialtilsyn Nord

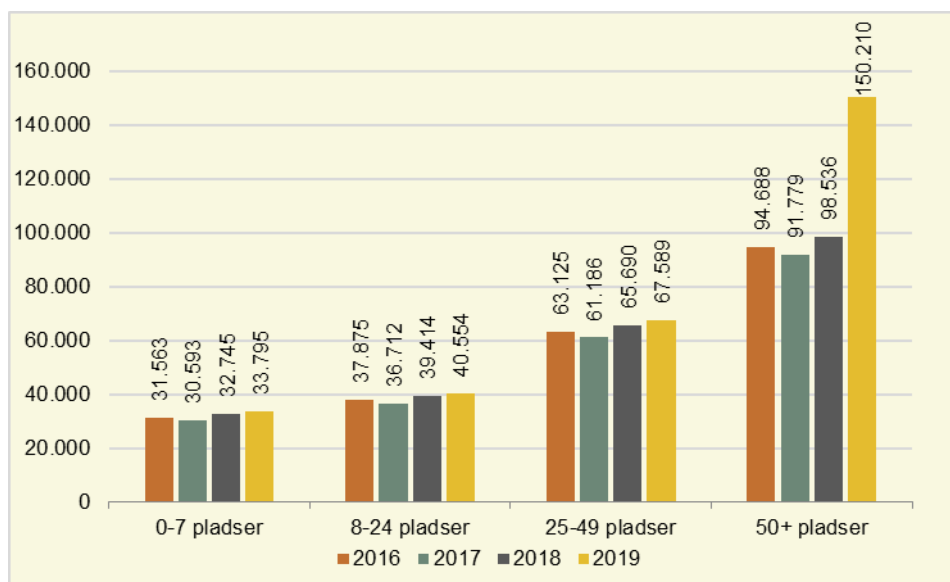
Figur 27: Udviklingen i Socialtilsyn Nords takster for skærpet tilsyn, 2016-2019 (kr.)

Anm.: Takster for skærpet tilsyn opkræves fra 2017 som 10 pct. af tilsynstaksten pr. påbegyndt måned.
Kilde: Data fra Socialtilsyn Nord

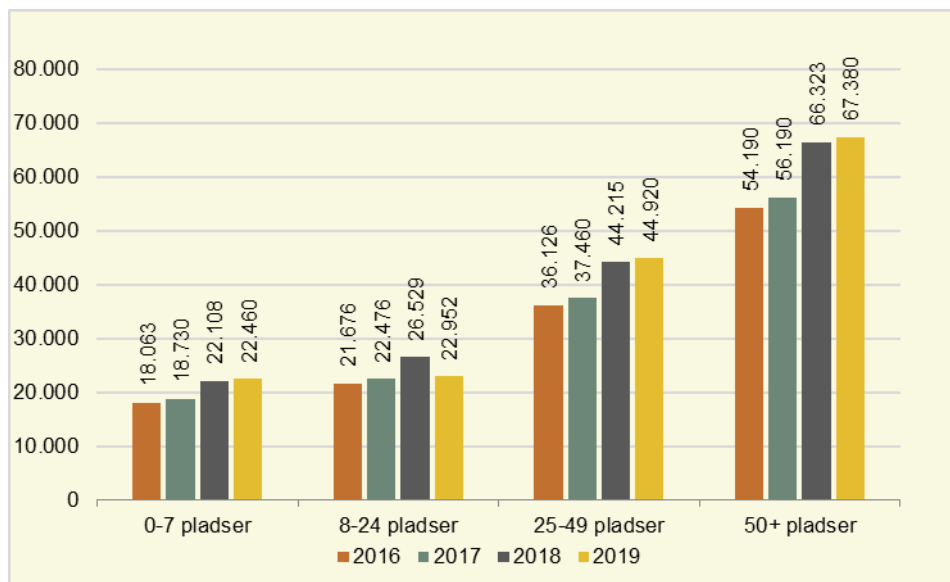
Figur 28-31 viser udviklingen i Socialtilsyn Midts takster for henholdsvis tilsyn med tilbud, godkendelse af nye tilbud, godkendelse af væsentlige ændringer og skærpet tilsyn.

Figur 28: Udviklingen i Socialtilsyn Midts takster for tilsyn med tilbud, 2016-2019 (kr.)

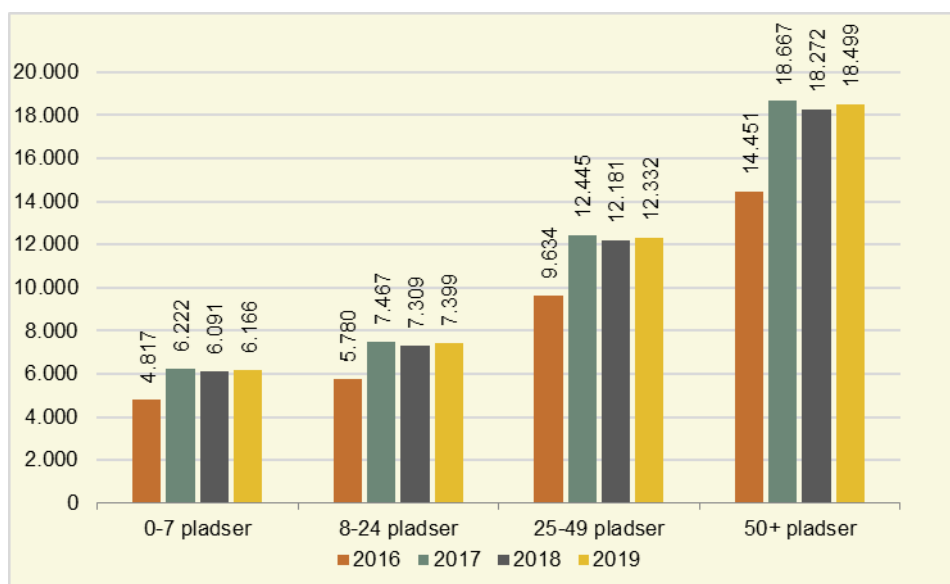
Kilde: Data fra Socialtilsyn Midt

Figur 29: Udviklingen i Socialtilsyn Midts takster for godkendelse af nye tilbud, 2016-2019 (kr.)

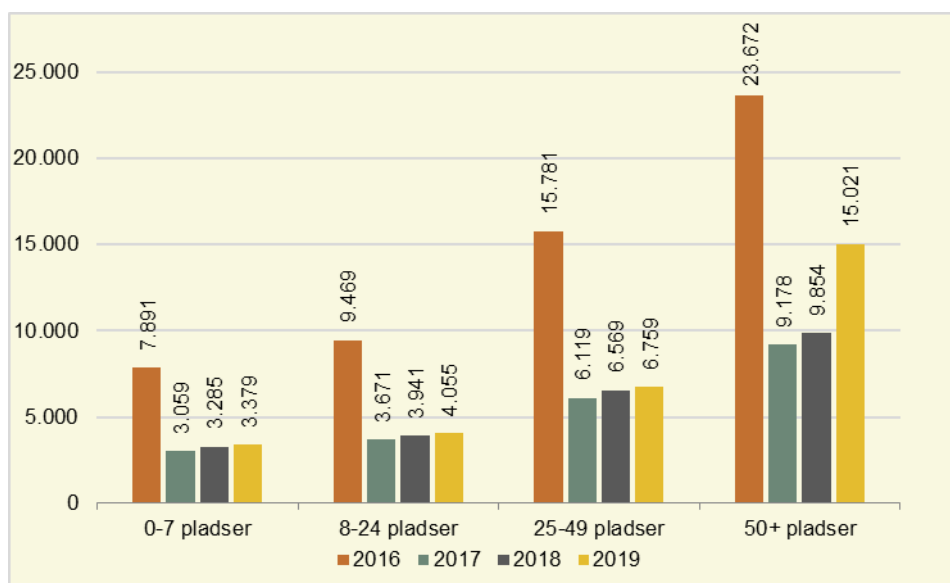
Kilde: Data fra Socialtilsyn Midt

Figur 30: Udviklingen i Socialtilsyn Midts takster for væsentlige ændringer, 2016-2019 (kr.)

Kilde: Data fra Socialtilsyn Midt

Figur 31: Udviklingen i Socialtilsyn Midts takster for skærpet tilsyn, 2016-2019 (kr.)

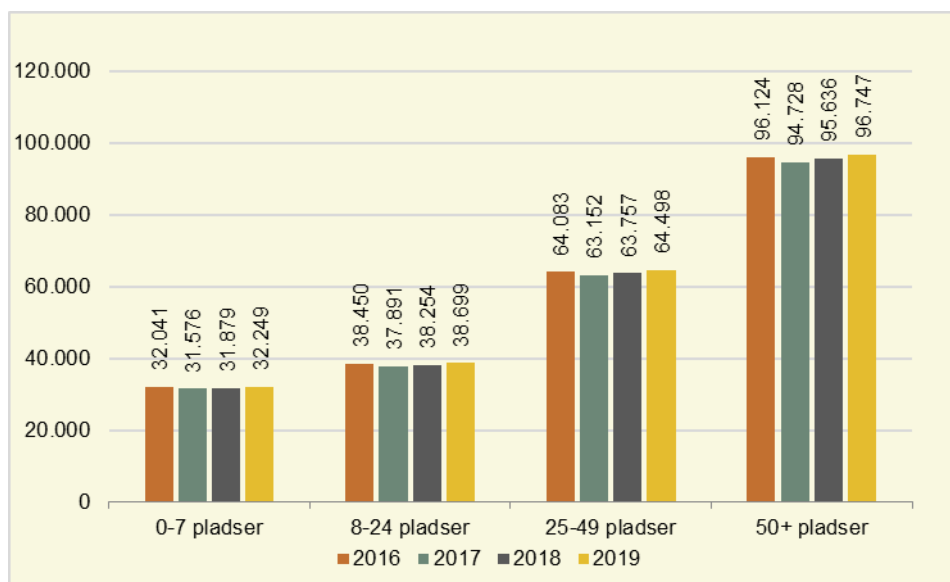

Anm.: Takster for skærpet tilsyn opkræves fra 2017 som 10 pct. af tilsynstaksten pr. påbegyndt måned.

Kilde: Data fra Socialtilsyn Midt

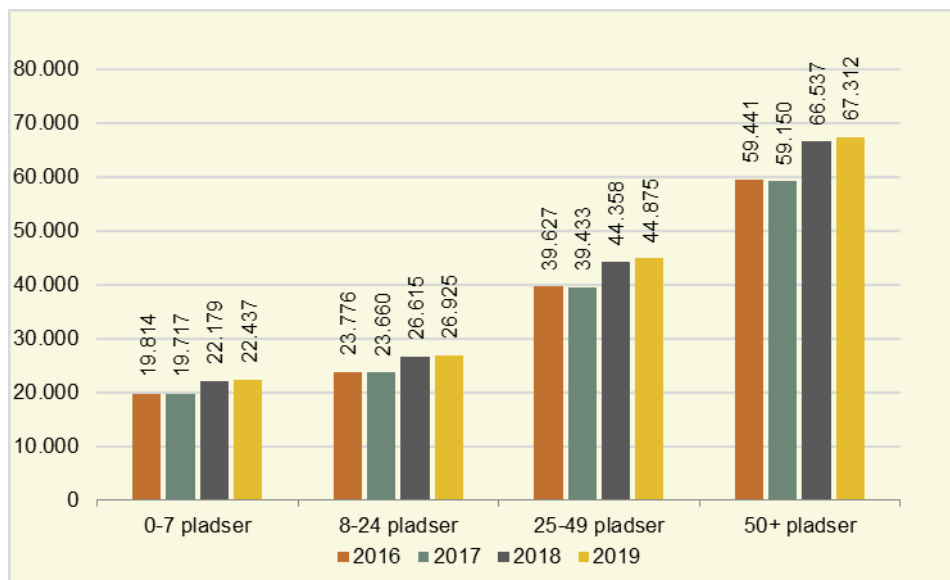
Figur 32-35 viser udviklingen i Socialtilsyn Syds takster for henholdsvis tilsyn med tilbud, godkendelse af nye tilbud, godkendelse af væsentlige ændringer og skærpet tilsyn.

Figur 32: Udviklingen i Socialtilsyn Syds takster for tilsyn med tilsyn, 2016-2019 (kr.)

Kilde: Data fra Socialtilsyn Syd

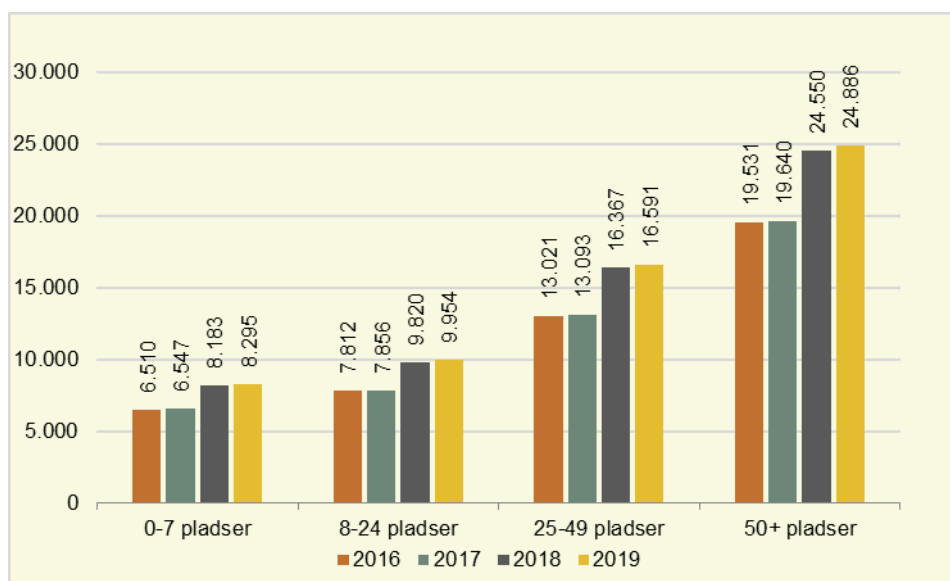
Figur 33: Udviklingen i Socialtilsyn Syds takster for godkendelse af nye tilbud, 2016-2019 (kr.)

Anm.: Det bemærkes at tallene afviger fra Socialstyrelsens årsrapport for socialtilsynenes virksomhed 2017, hvor der har optrådt en teknisk fejl.

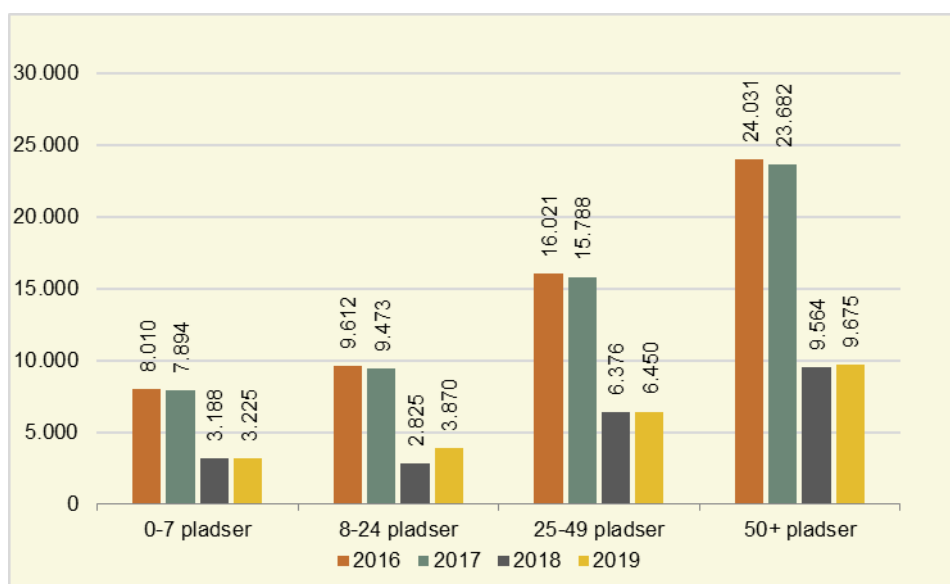
Kilde: Data fra Socialtilsyn Syd

Figur 34: Udviklingen i Socialtilsyn Syds takster for godkendelse af væsentlig ændring, 2016-2019 (kr.)

Anm.: Det bemærkes at tallene afviger fra Socialstyrelsens årsrapport for socialtilsynenes virksomhed 2017, hvor der har optrådt en teknisk fejl.
Kilde: Data fra Socialtilsyn Syd

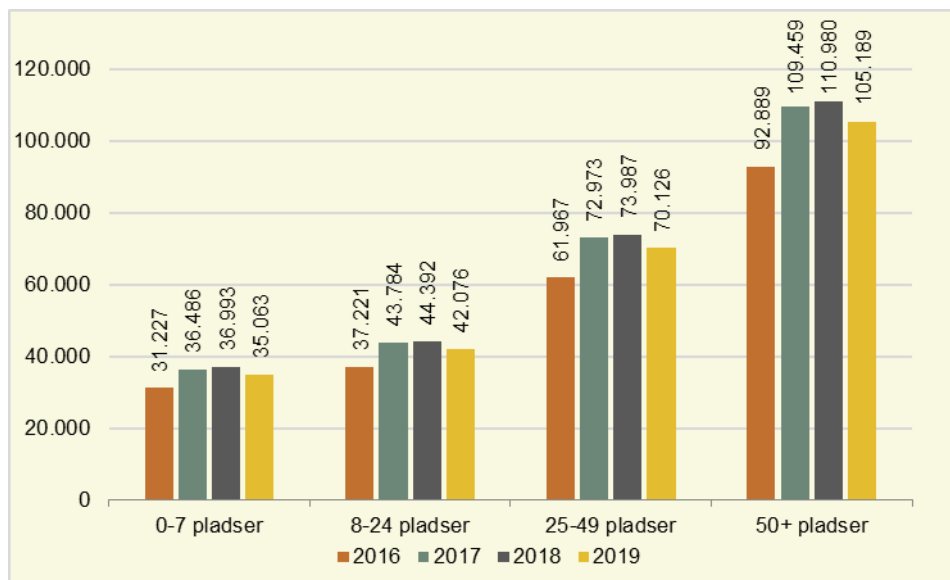
Figur 35: Udviklingen i Socialtilsyn Syds takster for skærpet tilsyn, 2016-2019 (kr.)

Anm.: Takster for skærpet tilsyn opkræves fra 2017 som 10 pct. af tilsynstaksten pr. påbegyndt måned.
Kilde: Data fra Socialtilsyn Syd

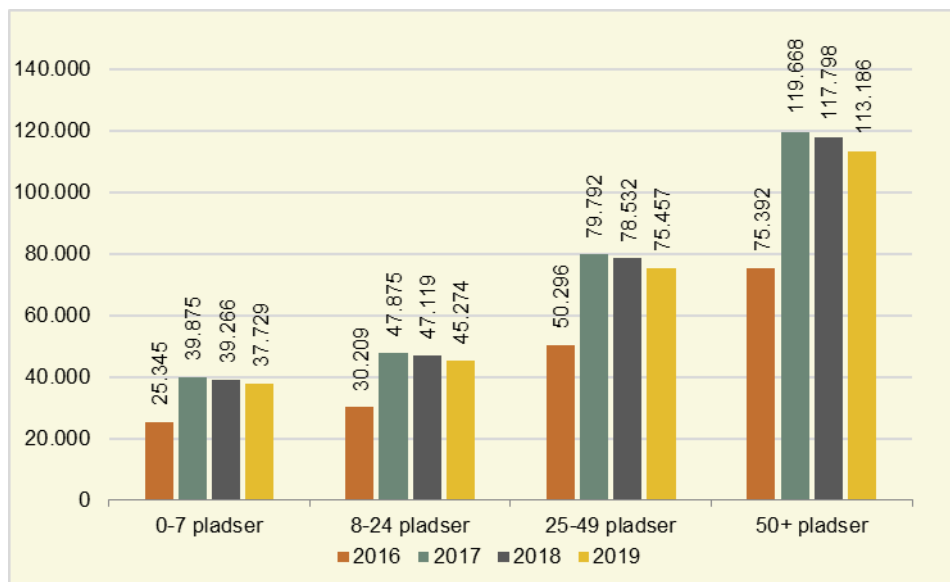
Figur 36-39 viser udviklingen i Socialtilsyn Østs takster for henholdsvis tilsyn med tilbud, godkendelse af nye tilbud, godkendelse af væsentlige ændringer og skærpet tilsyn.

Figur 36: Udviklingen i Socialtilsyn Østs takster for tilsyn med tilbud, 2016-2019 (kr.)

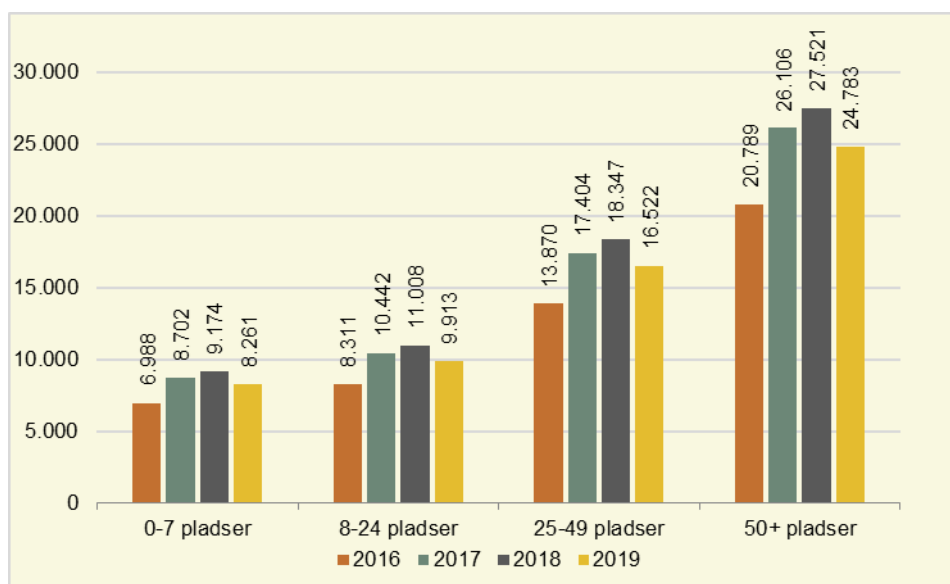
Kilde: Data fra Socialtilsyn Øst

Figur 37: Udviklingen i Socialtilsyn Østs takster for godkendelse af nye tilbud, 2016-2019 (kr.)

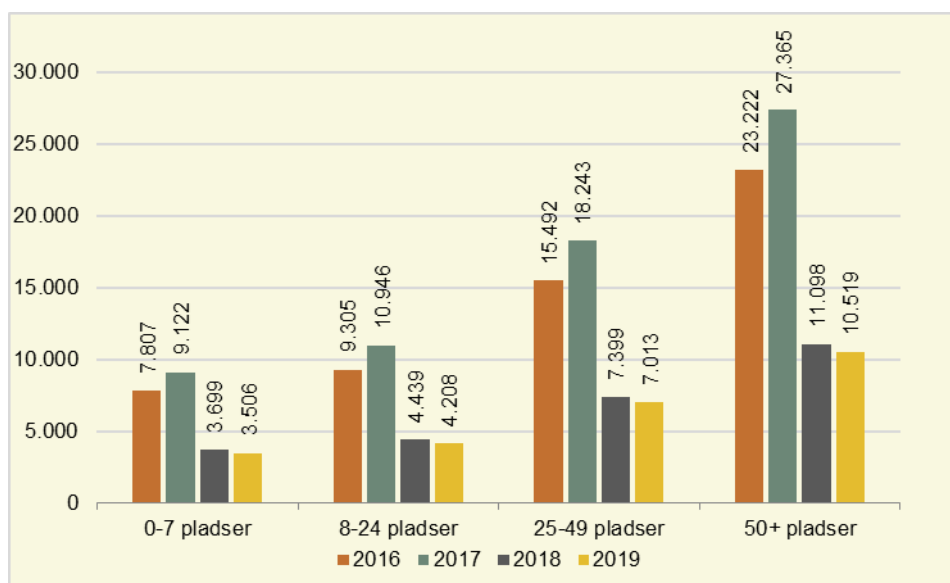
Kilde: Data fra Socialtilsyn Øst

Figur 38: Udviklingen i Socialtilsyn Østs takster for godkendelse af væsentlige ændringer, 2016-2019 (kr.)

Kilde: Data fra Socialtilsyn Øst

Figur 39: Udviklingen i Socialtilsyn Østs takster for skærpet tilsyn, 2016-2019 (kr.)

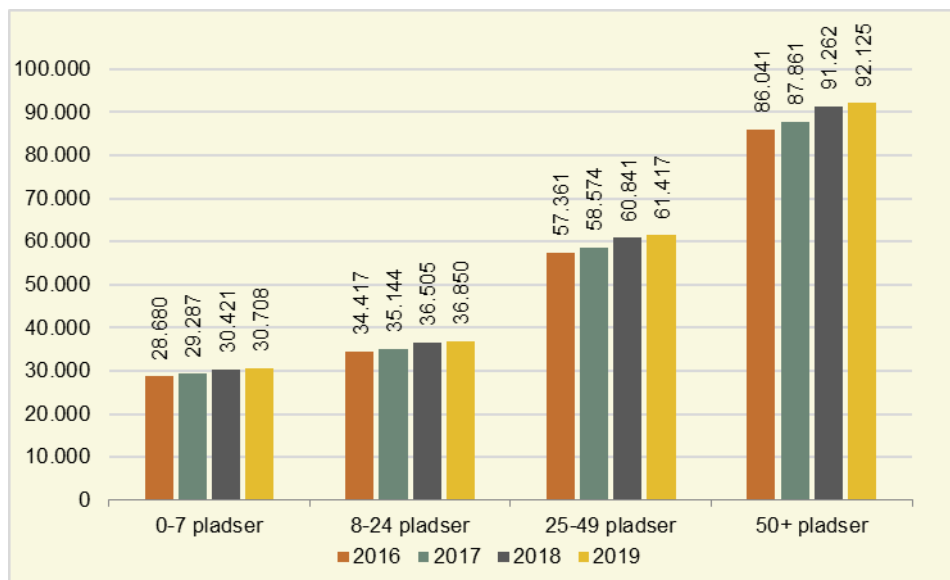

Anm.: Takster for skærpet tilsyn opkræves fra 2017 som 10 pct. af tilsynstaksten pr. påbegyndt måned.

Kilde: Data fra Socialtilsyn Øst

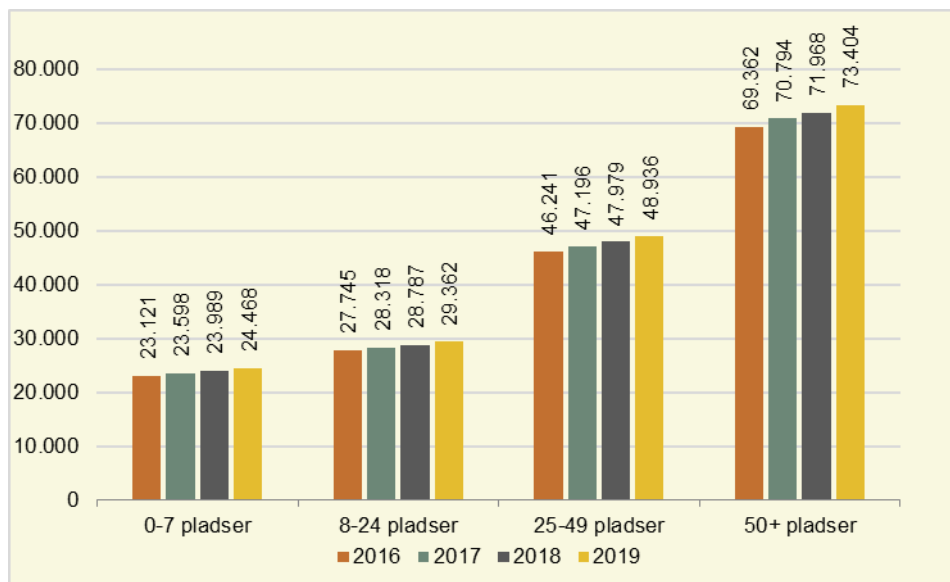
Figur 40-43 viser udviklingen i Socialtilsyn Hovedstadens takster for henholdsvis tilsyn med tilbud, godkendelse af nye tilbud, godkendelse af væsentlige ændringer og skærpet tilsyn.

Figur 40: Udviklingen i Socialtilsyn Hovedstadens takster for tilsyn med tilbud, 2016-2019 (kr.)

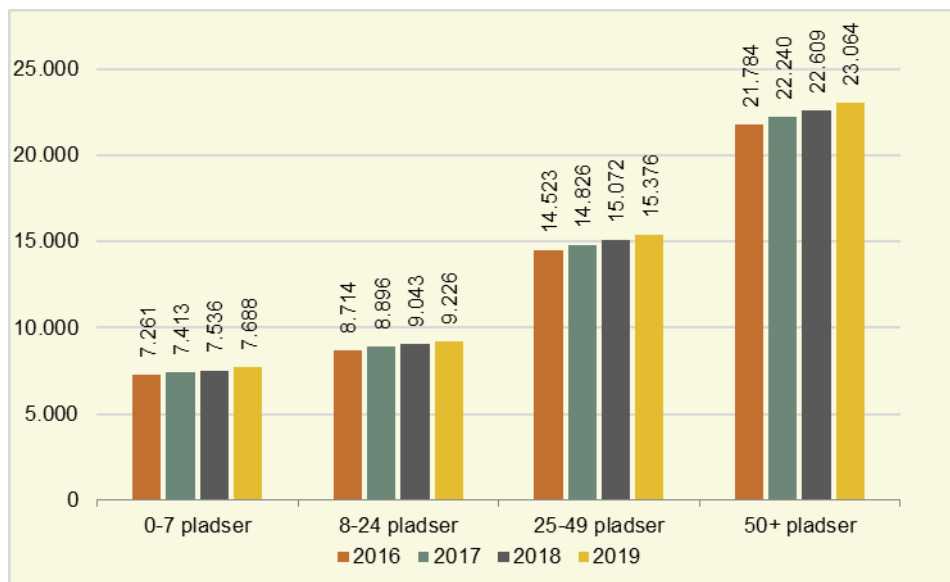
Kilde: Data fra Socialtilsyn Hovedstaden

Figur 41: Udviklingen i Socialtilsyn Hovedstadens takster for godkendelse af nye tilbud, 2016-2019 (kr.)

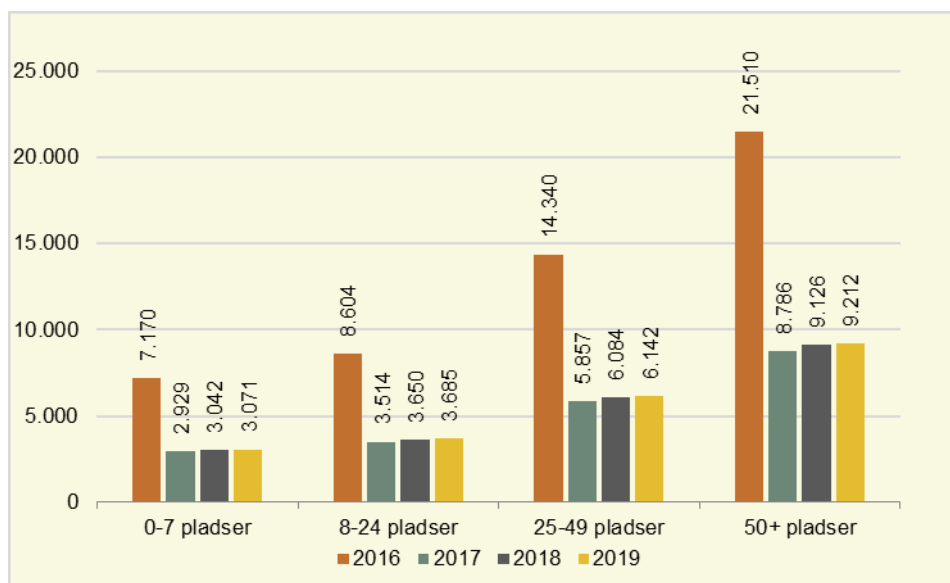
Kilde: Data fra Socialtilsyn Hovedstaden

Figur 42: Udviklingen i Socialtilsyn Hovedstadens takster for godkendelse af væsentlige ændringer, 2016-2019 (kr.)

Kilde: Data fra Socialtilsyn Hovedstaden

Figur 43: Udviklingen i Socialtilsyn Hovedstadens takster for skærpet tilsyn, 2016-2019 (kr.)

Anm.: Takster for skærpet tilsyn opkræves fra 2017 som 10 pct. af tilsynstaksten pr. påbegyndt måned.

Kilde: Data fra Socialtilsyn Hovedstaden

Socialstyrelsen
Edisonsvej 1
5000 Odense C
Tlf.: 72 42 37 00

www.socialstyrelsen.dk